

До захиснику
Григор

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

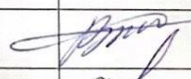
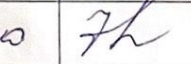
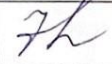
Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Манукян Ангеліни Гегелівни
(ПІБ)
академічної групи 072-18-1 (денна форма навчання)
(шифр)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему: «Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс»)»

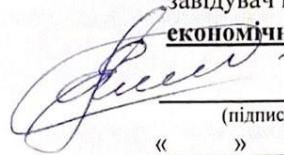
Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Букресва Д.С.			
Рецензент	Марченко В.П.		відмінно 	
Нормоконтролер	Федорова О.Г.	90	відмінно 	

Дніпро
2022

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

(підпис)

О.В.Єрмошкіна
(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студенту Манукян Ангеліні Гегелівні академічної групи 072-18-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: «Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 12.05.2022р. №254-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2022-08.05.2022
Розділ 1	Теоретичні основи формування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства	09.05.2022-18.05.2022
Розділ 2	Аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»	19.05.2022-26.05.2022
Розділ 3	Планування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства	27.05.2022-05.06.2022
ВИСНОВКИ		06.06.2022-08.06.2022
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	09.06.2022-12.06.2022

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

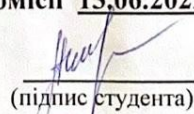
Д.С. Букресва

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 02.05.2022 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 13.06.2022 р.

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

А.Г. Манукян

(прізвище, ініціали)

Підписання документа

Файл успішно підписано

Ми не вносили змін в оригінальний файл на вашому пристрої, а створили новий.
Тому вам обов'язково потрібно його зберегти

 Манукян_072-18-1_ПЗ .pdf.p7s.p7s

Накладені підписи

 БУКРЕЄВА ДАР'Я СЕРГІЇВНА

Організація
ФІЗИЧНА ОСОБА

РНОКПП
321200956

 Сертифікат виданий
АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер
2B6C7DF9A3891DA104000009F8DC500BE957803

 МАНУКЯН АНГЕЛІНА ГЕГЕЛІВНА

Організація
ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису, підтверджений центром сертифікації
17 червня 2022 р., 18:5

 РНОКПП
3692107766

Сертифікат виданий
АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Серійний номер
2B6C7DF9A3891DA104000001C3EC500E7C87703

РЕФЕРАТ

Манукян А.Г. – Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2022.

Мета кваліфікаційної роботи – аналіз фінансової сталості та платоспроможності підприємства на прикладі ТОВ «Ресторації сервіс» та теоретичне обґрунтування найбільш ефективного методичного підходу щодо його планування.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі визначено сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. Досліджено методи аналізу та оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства та вплив форс-мажорних обставин на діяльність підприємства.

У другому розділі проведено аналіз фінансового стану ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 рр.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи запропоновано шляхи підвищення фінансової сталості та платоспроможності підприємства, оцінено перспективи розвитку підприємства за допомогою SWOT-аналізу, проведено планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за допомогою розрахунково-аналітичного методу та методу ковзної середньої.

ФІНАНСОВА СІЙКІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ, ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, ПЛАНУВАННЯ.

ABSTRACT

Manukian A.H. - Planning the financial stability and solvency of an enterprise (in terms of "Restaurant Service" LLC) - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". - Dnipro University of Technology , Dnipro, 2022.

The purpose of the qualification work - analysis of financial stability and solvency of an enterprise on the example of "Restaurants Service" LLC and theoretical justification of the most effective methodological approach to its planning.

The introduction outlines the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the objectives of the qualification work, defines the object and subject of research.

The first section identifies the essence of the financial stability of an enterprise and the factors that affect it. Methods of analysis and assessment of financial stability and solvency of an enterprise and the impact of force majeure on the activities of an enterprise are studied.

The second section analyzes the financial condition of "Restaurant Service" LLC for 2019-2021.

The third section of the qualification work offers ways to increase the financial stability and solvency of an enterprise, assesses the prospects of enterprise development through SWOT-analysis, planning indicators of financial stability and solvency of an enterprise using the calculation-analytical method and moving average method.

FINANCIAL SUSTAINABILITY, SOLVENCY, LIQUIDITY, FORCE MAJOR CIRCUMSTANCES, RECEIVABLES, PLANNING.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають.....	10
1.2. Методи аналізу та оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.....	17
1.3. Вплив форс-мажорних обставин на фінансову стійкість підприємства.....	26
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «РЕСТОРАЦІЯ СЕРВІС»	33
2.1. Характеристика підприємства ТОВ "Ресторація сервіс".....	33
2.2. Вертикальний та горизонтальний аналіз підприємства.....	35
2.3 Оцінка вартості та ефективності активів ТОВ "Ресторація сервіс".	45
2.4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства	47
2.5. Аналіз фінансової стійкості підприємства	54
Висновки до розділу 2	61
РОЗДІЛ 3. ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	63
3.1. Шляхи підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»	63
3.2 Підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства шляхом зростання рівня їх оборотності.....	67
3.3 Планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за допомогою розрахунково-аналітичного методу.....	73

3.4	Планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за допомогою методу ковзної середньої.	77
	Висновки до розділу 3.....	83
	ВИСНОВКИ	85
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	90
	ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день, платоспроможність та фінансова стійкість підприємств вважаються одними з найважливіших умов його діяльності. Їх стабільність визначає реальні фінансові можливості підприємств, здатність фінансувати свою діяльність, своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання. Платоспроможною та фінансово стійкою є компанія, що має збалансовані грошові потоки та має достатньо активів.

Актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи полягає в тому, що забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості будь-якого підприємства є одним з найважливіших завдань його розвитку та діяльності.

Значний внесок у розробку теоретико-методологічних основ визначення сутності платоспроможності та фінансової стійкості, методичних підходів до їх формування та планування зробили вітчизняні вчені-економісти: Заюкової М.С., Кремень В.М., Щепетков С.Я., Юрій Е.О., Бербєка Л.А., Безуглова Т.В., Щербань О.Д., Ганущак Т.В., Солотва В., Косарева І.П., Козлова О.С., Дорошенко А.П., Котляр М.Л. та інші.

Мета і задачі кваліфікаційної роботи. Метою даної роботи є аналіз фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на прикладі ТОВ «Ресторації сервіс» та теоретичне обґрунтування найбільш ефективного методичного підходу щодо його планування.

Для досягнення основної мети у роботі було поставлено і вирішено ряд теоретичних та практичних задач:

- розкрито сутність поняття «фінансова стійкість» та «платоспроможність»;
- визначено фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на фінансову стійкість підприємства;
- досліджено методичні підходи оцінки фінансової стійкості підприємства;

- розглянуто вплив форс-мажорних обставин, що впливають на платоспроможність та фінансову стійкість підприємства;
- проаналізовано показники, що визначають фінансову стійкість та платоспроможність підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 рр.;
- проведено планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»;
- запропоновано шляхи підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес планування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти планування фінансової стійкості та платоспроможності підприємств.

Методи дослідження. Для розкриття сутності понять «платоспроможність» та «фінансова стійкість» використано аналітичний метод та метод узагальнення. Для оцінки динаміки фінансових результатів діяльності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» використовували методи горизонтального та вертикального аналізу, графічний метод, метод порівнянь. Для визначення ефективності діяльності у наступному періоді було застосовано такі методи планування, як розрахунково-аналітичний та метод ковзаної середньої.

Інформативною базою кваліфікаційної роботи є загальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених щодо процесу формування та планування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, аналітичні дані та фінансові звіти ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 рр.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні результати дослідження та їхнє практичне значення доповідались на Студентській науково-технічній конференції «Тиждень студентської науки - 2022», яка проходила 16-20 травня 2022 року. Тема доповіді: «Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства».

Особистий внесок. Наукові висновки та рекомендації є результатом самостійно проведеного автором дослідження щодо оцінки формування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства та визначення ефективного методичного підходу щодо його планування в оперативному періоді.

Структура й обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Її загальний обсяг складає 97 сторінок комп'ютерного тексту, у тому числі 31 таблиці, 19 рисунків, список використаних джерел з 43 найменувань, 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМТВА

1.1. Сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають

Фінансова стійкість підприємства виступає однією з головних умов життя, розвитку та забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Саме фінансова стійкість підприємства характеризує ефективність операційного, інвестиційного та фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, відображає здатність підприємства виконувати свої зобов'язання. Як показує практика, фінансово стабільні підприємства мають переваги перед іншими компаніями цієї галузі в залученні інвестицій, у виборі постачальників, у підборі кваліфікованого персоналу. Крім того, вони не конфліктують з державою щодо перерахування податків і неподаткових платежів, а також із суспільством, щодо виплати заробітної плати та дивідендів.[1]

Доцільно одразу розмежувати сутність понять «економічна стійкість» та «фінансова стійкість».

Сучасні наукові джерела не дають єдиного визначення терміну «економічна стійкість».

У зарубіжній літературі дане поняття аналізується в макро-, мезо- та мікроекономічному аспектах. В мікроекономічному аналізі воно асоціюється, насамперед, з приватним (особистим) життям та забезпеченням надійного соціального забезпечення (пенсії, заробітні плати, страхові виплати) протягом всього життя. На рівні підприємства дана категорія асоціюється зі стабільним розвитком і передбачає впровадження заходів контролю за корпоративною соціальною відповідальністю бізнесу перед працівниками, державою,

існуючими та потенційними посередниками, захисту навколишнього природного середовища тощо.

На мезоекономічному рівні аналізуються переважно показники фінансового стану. Передовими в даній сфері є такі організації як Міжнародний Валютний Фонд, Рада з фінансової стабільності, Рада управлінців ФРС тощо.

В даний час існує безліч точок зору різних авторів на визначення поняття «економічна стійкість підприємства». Найбільш розповсюджені з них представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «економічна стійкість підприємства»

Автор	Поняття
1	2
Н.В.Алексеев [2]	Стан його матеріальних економічних і трудових ресурсів, їх розподіл і використання, які забезпечують розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризиків
О. Зайцев [3]	Такий стан підприємства, при якому зберігається здатність ефективного функціонування і стабільного прогресивного розвитку при негативних впливах зовнішнього середовища
Ю. Сімех [4]	Це потенційні можливості підприємства повернутися у стан рівноваги, в якому підприємство має позитивну динаміку функціонування, або не виходить за межі встановлених границь
Е.Д. Чикина [5]	Здатність підприємства під впливом різних факторів продовжувати функціонувати з достатньою ефективністю. В іншому випадку підприємство виявляється нестійким і не здатним до розвитку
С.Г. Єзерська [6]	Здатність в певний момент зберігати свою цілісність та ефективно функціонувати і одночасно створювати передумови для прогресивного (ефективного) розвитку навіть в умовах негативного впливу факторів зовнішнього середовища (внутрішня опірність підприємства)
О. В. Зеткина [7]	Здатність протистояти загрозі банкрутства
О. Ареф'єва, Д. Городянська [8]	Сукупність взаємообумовлених та взаємопов'язаних складових, які за будь-яких умов забезпечують здатність до ведення діяльності підприємств, запас ресурсів (ресурсного потенціалу) та збалансований процес функціонування

Продовження табл. 1.1.

1	2
В.А. Гросул [9]	Ототожнює економічну стійкість підприємства з його економічною стабільністю та визначає її як „здатність суб'єкта господарювання функціонувати та розвиватися, зберігаючи рівновагу своїх активів і пасивів у внутрішньому та зовнішньому середовищах, які змінюються, що гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах припустимого рівня ризику". Але розвиток передбачає, насамперед, руйнування рівноваги й зміну внутрішнього стану підприємства, що можливо здійснити, насамперед, за рахунок інноваційної діяльності. Крім того, основним критерієм інвестиційної привабливості є прибутковість, а як відомо, отримати надприбуток можливо за рахунок реалізації нової продукції, що дає можливість отримати тимчасове монопольне (лідуюче) становище.
Либа В. [10]	Здатність підприємства протистояти дестабілізуючим впливам і змінам зовнішнього та внутрішнього середовищ завдяки ефективному використанню ресурсів, а також уміння підприємства адаптуватися до цих змін, зберігаючи при цьому свій стійкий потенціал, цілісність структури, рентабельність і ліквідність у довгостроковій

Щодо трактування категорії «фінансова стійкість» за визначенням Заюкової М.С., «фінансова стійкість - це такий стан підприємства, за якого обсяг його власних коштів достатній для погашення зобов'язань у довготерміновому періоді, кошти, які вкладені в підприємницьку діяльність, окупаються за рахунок грошових надходжень від господарської діяльності, а отриманий прибуток забезпечує самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів» [11].

Москалець К.М. вважає що , «фінансова стійкість – це комплексне поняття, яке перебуває під впливом різноманітних фінансово-економічних процесів, тому їх слід визначити як такий стан фінансових ресурсів підприємства, результативності їхнього розміщення й використання, при якому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності та досягненні незалежності від зовнішніх джерел фінансування» [12].

Кремень В.М. та Щепетков С.Я. зазначають, що «фінансова стійкість підприємства означає здатність господарюючого суб'єкта функціонувати і

розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливих умовах внутрішнього і зовнішнього середовища» [13].

Юрій Е.О та Бербека Л.А. вважають, що «це такий стан фінансових ресурсів підприємства, який гарантує йому безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, а також фінансування витрат на розширення підприємства, платоспроможність та конкурентоспроможність, зберігаючи при цьому задовільну структуру капіталу та динамічну фінансову рівновагу активів і пасивів в умовах ринкової нестабільності та мінливості зовнішнього середовища; це комплексна характеристика фінансового стану підприємства, яка дозволяє проаналізувати ефективність використання капіталу підприємства» [14].

Основними ознаками фінансової стійкості є:

- Забезпеченість підприємства стабільними джерелами фінансування
- Забезпечення оптимальної структури капіталу (активів)
- Ефективне формування розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства
- Перевищення доходів над витратами та забезпечення вільного маневрування грошових коштів
- Забезпечення необхідного рівня платоспроможності підприємства
- Забезпечення високого рівня рентабельності підприємства
- Безперервність виробничо-збутової діяльності підприємства
- Мінімальний підприємницький ризик

Якщо підприємство фінансово стійке, платоспроможне, то воно має ряд переваг перед іншими підприємствами того ж профілю щодо отримання кредитів, залучення інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Чим вище стійкість підприємства, тим більше воно незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик опинитися на межі банкрутства.

Значна кількість науковців ототожнює поняття «економічної» та «фінансової» стійкості. Проте це невірно, бо забезпечення економічної стійкості

передбачає управління всім обсягом ресурсів, в той час як фінансова стійкість орієнтується лише на грошові кошти та похідні від неї еквіваленти.

Проаналізуємо характеристики економічної та фінансової стійкості в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Порівняння понять економічної та фінансової стійкості [15]

Економічна стійкість	<ul style="list-style-type: none"> - Економічний розвиток підприємства - Приріст інвестиційного капіталу вірогідність зростання заробітної плати - Залежить від зовнішніх та внутрішніх факторів - Пошук нових варіантів господарської діяльності - Пошук ділових партнерів і укладання угод
Фінансова стійкість	<ul style="list-style-type: none"> - Розвиток фінансових відносин - Приріст фінансових ресурсів - Рух фінансових ресурсів - Залежить від внутрішніх чинників - Пошук нових джерел фінансування -Налагодження ділових взаємовигідних зав'язків з фінансовими інститутами ринку

Розглянемо сутність чинників, які так чи інакше можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства. Немає однозначної думки вчених і дослідників щодо існування тих чи інших факторів, що впливають на фінансову стабільність. Деякі вважають, що такими факторами є міцні позиції компанії на ринку, налагодження економічних відносин з партнерами, високий рівень виробничої логістики та впровадження сучасних технологій. Інші вважають такими факторами є стан майна, рівень гнучкості системи управління тощо.

Важливо, що діяльність підприємства можна розглядати як зовні, так і всередині. Зовнішній аспект фінансової стійкості підприємства пов'язаний зі стабільністю економічного середовища, в якому воно діє, що забезпечується відповідним державним макроекономічним регулюванням ринкової економіки.

Внутрішній аспект фінансової стійкості відображає стан його ресурсного потенціалу та його динаміку, що забезпечує стабільно високі фінансово-економічні результати підприємства. Ця специфікація має на меті обґрунтувати

доцільність поділу факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, на 2 групи: внутрішні та зовнішні (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства

До внутрішніх необхідно віднести інноваційні, виробничі, фінансові, виконавчі, а до зовнішніх – законодавчо-розпорядчі, політичні, соціально-демографічні фактори впливу. Якщо конкретизувати, то внутрішніми факторами є обсяг підприємства, рівень гнучкості системи управління; рівень відповідності продукції вимогам споживачів до якості та ціни, стан матеріально-технологічної бази підприємства, новизна технологій, стан майна та фінансових ресурсів,

ступінь залежності від зовнішні кредитори та інвестори, ефективність господарсько-фінансових операцій, рівень управління та забезпечення висококваліфікованої репутації підприємства; баланс внутрішніх можливостей з впливом зовнішніх загроз.

Зовнішні фактори – соціально-економічна та політична стабільність в країні; рівень платоспроможного попиту; рівень конкуренції; податкова, кредитно-фінансова, бухгалтерська, інвестиційна політика; зовнішньоекономічна політика держави, ефективність економічних відносин, зміна умов експорту та імпорту, антимонопольна політика, ситуація на ринку постачальників; інвестиційний клімат, галузеві характеристики, тип ринку, кредитна політика, валютна політика, рівень страхових ставок, науково-технічний прогрес.

На сьогоднішній день найбільш впливають на фінансову стійкість підприємства – економічні та фінансові фактори. Вони можуть викликати кризи, банкрутство та ліквідацію підприємства. Слід зазначити, що на етапі розвитку української економіки фінансова стійкість багатьох підприємств значно погіршилася [16].

Основними факторами є світова фінансово-економічна криза, зростання інфляції, нестабільна податкова та кредитна політика уряду, війна.

Зростання фінансової стійкості підприємств залежить від багатьох факторів. Темпи зростання показників фінансової стійкості залежать від рентабельності продажів, оборотності капіталу, фінансової активності щодо залучення коштів, швидкості розподілу доходів на інвестиційні потреби. В умовах формування ринкових відносин кожне підприємство повинно мати достовірну інформацію про фінансову стійкість як власного підприємства, так і партнерів. Оцінка фінансової стійкості дозволяє зовнішнім суб'єктам аналізу (банкам, договірним партнерам, контролюючим органам) визначити фінансові можливості компанії в майбутньому, оцінити фінансову незалежність від зовнішніх джерел, зробити загальний прогноз майбутнього фінансового стану [17].

Отже, фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик його фінансового стану, що формується у процесі виробничої та фінансово-інвестиційної діяльності. Аналіз факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, дає змогу визначити рівень фінансового ризику. Процес забезпечення фінансової стійкості має бути націлений на мінімізацію негативного впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства.

1.2. Методи аналізу та оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства

При проведенні аналізу фінансового стану підприємства на перший план виходить проблема вибору методики, на основі якої здійснюється розрахунок основних показників оцінки фінансової стійкості і платоспроможності.

Аналіз фінансової стійкості дає змогу визначити фінансові можливості підприємства на майбутнє.

Мета управління фінансовою стійкістю підприємства досягається через дотримання певних принципів управління, серед яких за основні виділено такі:

- 1) комплексність вирішення завдань і досягнення мети управління стійкістю за сферами діяльності, функціями управління, різними видами й типами стійкості, періодами управління;
- 2) оптимальність темпів розвитку підприємства й обсягів залучення позикових коштів; оптимальність співвідношення власного й позикового капіталу як ознака забезпечення фінансової стійкості на всіх етапах управління;
- 3) системність в оцінці й прогнозуванні стійкості: урахування впливу системи внутрішніх і зовнішніх факторів, ризикових ситуацій, змін у виробничому процесі, які задають напрями розвитку фінансово-економічної діяльності;
- 4) прибутковість господарської діяльності як запорука вчасних і повних розрахунків із кредиторами, стабільності діяльності в поточному періоді,

незалежність від негативного впливу зовнішнього середовища та внутрішніх непередбачуваних подій, пов'язаних із виробництвом продукції - простоїв, несвоєчасним постачанням сировини, відсутністю запчастин для ремонту обладнання тощо;

5) ефективність управління фінансовою стійкістю досягається завдяки обґрунтованості рішень щодо управління різними сферами й процесами діяльності на всіх рівнях функціональних підрозділів, їх узгодженості на кожному етапі реалізації, послідовності виконання розроблених напрямів функціонування відповідно до поточних, тактичних і стратегічних задач. [18]

Класифікаційними ознаками для визначення типу фінансової стійкості є: час проведення оцінки, рівень забезпеченості запасів джерелами їх формування, рівень фінансової стійкості, характер прояву у часі, фінансова стійкість як певний фінансовий стан.

Послідовність аналізу фінансової стійкості підприємства наведено у рисунку 1.2.

Виділяють наступні основні системи фінансового аналізу.

1. Горизонтальний (або трендів) фінансовий аналіз. Базується на вивченні динаміки окремих фінансових показників в часі. В процесі використання цієї системи аналізу розраховуються темпи зростання та приросту окремих показників фінансової звітності за ряд періодів і визначаються загальні тенденції їх змін і тренда.

Метою цього виду аналізу являється виявлення тенденції змін окремих показників, які характеризують результати фінансової діяльності підприємства (визначення лінії тренда в динаміці).

Застосування цього виду аналізу дає змогу для зручного представлення інформації та показників, що досліджуються, а результати такого аналітичного дослідження дозволяють побудувати динамічнофакторні моделі, які використовуються потім у процесі планування окремих фінансових показників.

Рис. 1.2. Послідовність аналізу фінансової стійкості підприємства

Переваги та недоліки горизонтального фінансового аналізу наведені у таблиці 1.3

Таблиця 1.3

Переваги та недоліки горизонтального аналізу підприємства [19]

Переваги	основа комплексної оцінки показників фінансово-господарської діяльності; на основі горизонтального аналізу дається оцінка змін основних показників бухгалтерської (фінансової) звітності.
Недоліки	потрібне видозмінювання деяких форм звітності та подання числових даних у вигляді позитивних чисел; несумісність даних в умовах інфляції; для висновку за цим прийомом потрібно забезпечити відповідність показників та їх однорідність у часі.

2. Вертикальний (структурний) фінансовий аналіз базується на структурному розділенні окремих показників фінансової звітності підприємства.

В процесі здійснення такого аналізу розраховується питома вага окремих структурних складових фінансових показників [20].

Переваги та недоліки вертикального фінансового аналізу наведені у таблиці 1.4

Таблиця 1.4

Переваги та недоліки вертикального аналізу підприємства

Переваги	дозволяє вивчати структуру фінансових показників і надавати оцінку їх змін; проводити порівняльний аналіз з урахуванням галузевої специфіки і згладжувати негативний вплив інфляційних процесів; можна оцінити питому вагу кожного елемента структури.
Недоліки	не містить механізму порівняння окремих варіантів економічних рішень і не передбачає взаємозамінності різних ресурсів, через що унеможливується вибір оптимального варіанту розвитку економічної системи; обмежене врахування інфляції; некоректність результатів через диспропорцію в структурі активів підприємства.

Різниця між горизонтальним та вертикальним аналізами наведена у таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Порівняльна таблиця горизонтального та вертикального аналізів

Горизонтальний аналіз	Вертикальний аналіз
Це процедура фундаментального аналізу, при якій обсяги фінансової інформації за певний проміжок часу порівнюються рядком за рядком для прийняття відповідних рішень.	Це метод аналізу фінансової звітності, де кожна позиція перерахована як відсоток від іншої статті для сприяння прийняттю рішень.
Основною метою горизонтального аналізу є порівняння рядків-позицій для обчислення змін у часі.	Основною метою вертикального аналізу є порівняння змін у відсотках.
Горизонтальний аналіз стає більш корисним при порівнянні результатів діяльності компанії з попередніми фінансовими роками.	Вертикальний аналіз є більш корисним для порівняння результатів компанії з іншими компаніями.

Горизонтальний та вертикальний аналізи доповнюють один одного. На практиці складають аналітичні таблиці, де одночасно використовують прийоми вертикального та горизонтального аналізів.

3. Трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з рядом попередніх періодів та визначення тренда, тобто основної тенденції динаміки показників, очищеної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів.

4. Аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників. Фінансові коефіцієнти є вихідною базою для наступного факторного аналізу фінансового стану підприємства. Вихідні дані для розрахунків беруться з балансу (форма № 1) та звіту про фінансові результати (форма № 2);

5. Факторний аналіз – визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути прямим (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник. [21]

6. Порівняльний фінансовий аналіз базується на порівнянні значень окремих груп аналогічних показників між собою. В процесі використання цієї системи аналізу розраховуються розміри абсолютних та відносних відхилень показників, що порівнюються. [22]

Види порівняльного фінансового аналізу:

- показників окремих структурних одиниць і підрозділів даного підприємства;
- показників даного підприємства та середньогалузевих показників;
- показників даного підприємства та підприємств-конкурентів;
- звітних і планових (нормативних) фінансових показників.

Важливість порівняльного фінансового аналізу не можна заперечувати, адже порівняння – основа не тільки суто аналізу, але й покращення будь-якої діяльності.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є важливим. Користувачі фінансових звітів підприємств і фірм використовують методи аналізу для

прийняття управлінських рішень, спрямованих на подальше збільшення прибутковості, виявлення причин збитковості, а також забезпечення стабільного фінансового стану.

Головна мета фінансової діяльності зводиться до одного стратегічного завдання – збільшення активів підприємства. Для цього воно повинно постійно підтримувати платоспроможність і рентабельність, а також оптимальну структуру активу і пасиву балансу.

Платоспроможність підприємства – це головний компонент загальної стійкості підприємства, що є об'єктом фінансового управління, його господарською діяльністю та характеризує стан фінансових ресурсів.

Платоспроможність підприємства - це його готовність постійно (щоденно) виконувати свої фінансові зобов'язання з платежів, строк сплати яких настав [23].

Це здатність підприємства розраховуватися з кредиторами негайно, в день настання строку платежів, тобто йдеться про постійну наявність у нього в необхідних розмірах платіжних засобів або активів, які можуть негайно бути перетвореними у платіжні засоби (наприклад, швидко-ліквідні цінні папери) [24].

Коли підприємство має добрий фінансовий стан, то воно стійко-платоспроможне.

Рівень платоспроможності підприємства визначається низкою факторів. Розглянемо основні з них.

По-перше, стан платоспроможності підприємства безпосередньо залежить від розміру наявних грошових коштів підприємства. Але величина залишків грошових коштів на рахунках підприємства не повинна перевищувати розміри, необхідні для здійснення нормального процесу господарської діяльності, тому що надмірне їх зростання свідчить про неефективне управління коштами, що може негативно позначитись на результатах діяльності підприємства.

По-друге, рівень платоспроможності підприємства визначається його

здатністю забезпечувати утворення грошових потоків, які за обсягами та термінами відповідають зобов'язанням та платіжним потребам підприємства.

Ще одним важливим фактором, що визначає платоспроможність підприємства є раціональне управління дебіторською і кредиторською заборгованістю підприємства. Підприємство повинно суворо слідкувати за строками погашення дебіторської заборгованості, не допускати її прострочення, застосовуючи до порушників фінансові санкції; визначити для себе найоптимальнішу політику кредитування покупців та залучення товарних кредитів. Позитивним фактором є скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості.

Платоспроможність підприємства формується в процесі всієї виробничо-господарської діяльності і є головним компонентом загальної стійкості підприємства. Вона обумовлена як стабільністю економічного середовища, в рамках якого діє підприємство, так і результатами його функціонування.

Послідовність етапів процесу управління фінансовою стійкістю підприємства наведено на рис. 1.3.

Основними завданнями оцінки фінансової стійкості підприємства є:

- вивчення відповідності між засобами і джерелами, раціональності їх розміщення та ефективності використання;
- загальна оцінка стійкості фінансового стану та факторів її зміни;
- визначення резервів підвищення фінансової стійкості;
- прогнозування фінансової стабільності.

Оцінка рівня фінансової стійкості підприємства повинна відповідати таким вимогам: однозначність, комплексність і лояльність [25].

Рис. 1.3. Етапи управління фінансовою стійкістю підприємства

Головними інструментами оцінювання фінансової стійкості підприємства - фінансові показники (табл. 1.6).

Таблиця 1.6

Формування показників для розрахунку коефіцієнтів щодо оцінки фінансової стійкості [26]

Показник	Порядок розрахунку	Джерело інформації	Характеристика показника
1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	власний капітал / загальна валюта балансу	р. 1495 / р. 1900	показує, яка частка активів підприємства сформована за рахунок власного капіталу

Продовження табл. 1.6.

1	2	3	4
Коефіцієнт фінансової залежності	загальна валюта балансу / власний капітал	$p. 1900 / p. 1495$	показує, яка сума активів припадає на 1 грн. власних коштів
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	позикові кошти / загальна валюта балансу	$(p. 1595 + p. 1695) / p. 1900$	показує, яка частка позикових коштів припадає на одиницю капіталу, що використовується
Коефіцієнт поточної заборгованості	поточні зобов'язання / загальна валюта балансу	$p. 1695 / p. 1900$	показує, яка частина активів сформована за рахунок короткострокових позикових ресурсів
Коефіцієнт стійкого фінансування	власний капітал + довгострокові зобов'язання / загальна валюта балансу	$(p. 1495 + p. 1595) / p. 1900$	показує, яка частка активів сформована за рахунок стійких джерел
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	власний капітал / власний капітал + довгострокові зобов'язання	$p. 1495 / (p. 1495 + p. 1595)$	показує частку стійких джерел, сформовану за рахунок власного капіталу
Коефіцієнт фінансової залежності капіталізованих джерел	довгострокові зобов'язання / власний капітал + довгострокові зобов'язання	$p. 1595 / (p. 1495 + p. 1595)$	показує, яка частку стійких джерел, сформовану за рахунок кредитних ресурсів
Коефіцієнт покриття боргів власним капіталом	власний капітал / залучений капітал	$p. 1495 / (p. 1595 + p. 1600)$	показує частку залучених коштів, яка може бути покрита за рахунок власного капіталу
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику)	залучений капітал / власний капітал	$(p. 1595 + p. 1600) / p. 1495$	показує, частку позикового капіталу, залучену підприємством у розрахунку на одиницю власного капіталу

Отже, фінансова стійкість підприємств визначається сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, його реальні й потенційні фінансові можливості.

1.3. Вплив форс-мажорних обставин на фінансову стійкість підприємства

У дослідженнях науковців, присвячених проблемам визначення поняття та ознак форс-мажору, відсутня єдність у розумінні категорії форс-мажорних обставин.

В Цивільному кодексі України відсутнє визначення поняття «форс-мажор», а замість нього використовується поняття «непереборна сила». Тлумаченню цієї категорії не відведена окрема стаття, а лише у п. 1 ч. 1 ст. 263 ЦК України, що стосується зупинення перебігу позовної давності, непереборна сила визначається як надзвичайна або невідворотна за даних умов подія [27].

Тобто можна сказати, що визначення обставин непереборної сили лише доповнено переліком, що визначає які обставини не вважаються такими, що звільняють суб'єктів від відповідальності.

Відповідно до ч. 2 ст. 141 Закону про ТПП (Закону України «Про торгово-промислові палати в Україні»), форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди, тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами.

Перелік форс-мажорних (надзвичайних та невідворотних) обставин наведено у таблиці 1.7.

Одним з найяскравішим прикладом форс-мажорної обставини можна назвати пандемію COVID-19, яка стала небезпечна не тільки для здоров'я, а й для існування малого та середнього бізнесу. Впровадження жорсткого карантинного режиму суттєво обмежило роботу підприємств. Особливо вразливими виявилися представники малого та середнього бізнесу. За результатами опитування Європейської Бізнес Асоціації, кожен п'ятий малий бізнес в Україні опинився під загрозою закриття. За даними Спільки українських підприємців України у кризовий березень 2020 року збанкрутіли приблизно 6 % суб'єктів малого підприємництва. Третина власників бізнесу (переважно

малого), заявляють про падіння доходів на 90–100 % за березень – квітень 2020 р. Власники малого та середнього бізнесу констатують зменшення доходів на 25–50 % порівняно з до карантинним періодом і вже звільнили від 10 до 25 % працівників. В умовах сповільнення економічної активності та тотальної невизначеності опинились малі підприємства по всьому світу. Уряди країн впровадили програми підтримки, в основу яких покладено надання додаткової фінансової допомоги, запобігання безробіттю, зменшення податкового тиску, тощо [29].

Таблиця 1.7

Перелік форс- мажорних (надзвичайних та невідворотних) обставин [28]

Форс-мажорна обставина	Трактування змісту форс-мажорної обставини
Загроза війни	Збройний конфлікт або серйозна погроза такого конфлікту, включаючи але не обмежуючись ворожими атаками, блокадами, військовим ембарго, дії іноземного ворога, загальна військова мобілізація, військові дії, оголошена та неоголошена війна, дії суспільного ворога, збурення, акти тероризму, диверсії, піратства, безлади, вторгнення, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, громадська демонстрація, блокада, страйк, аварія, протиправні дії третіх осіб
Карантин, встановлений КМУ (Кабінетом Міністрів України)	Введення комендантської години, експропріація, примусове вилучення, захоплення підприємств, реквізиція, пожежа, вибух, тривалі перерви в роботі транспорту, регламентовані умовами відповідних рішень та актами державних органів влади, закриття морських проток, ембарго, заборона (обмеження) експорту/імпорту тощо
Виняткові погодні умови і стихійне лихо	Епідемія, сильний шторм, циклон, ураган, торнадо, буревій, повінь, нагромадження снігу, ожеледь, град, заморозки, замерзання моря, проток, портів, перевалів, землетрус, блискавка, пожежа, посуха, просідання і зсув ґрунту, інші стихійні лиха тощо

Пандемія внесла корективи у функціонування всіх галузей національної економіки. Проте рівень її впливу на фінансову стійкість суб'єктів господарювання варіювався в залежності від розміру підприємств, видів проваджуваної діяльності. В період посиленних карантинних обмежень мікро- та малі підприємства були вимушені призупинити свою діяльність, дотримуючись

вимог чинного законодавства, що послабило їх фінансовий стан. Водночас, знизився рівень фінансової стійкості і великих промислових підприємств. Адже вимушеним заходом в умовах обмежень стало скорочення персоналу, що негативно вплинуло на результати діяльності таких суб'єктів господарювання.

У період пандемії COVID-19, найбільше зниження рівня фінансової стійкості відчули підприємства роздрібною торгівлі, готельного та ресторанного бізнесу. Транспортна галузь також зазнала великих збитків у зв'язку зі зниженням обсягу пасажиро-обігу внаслідок карантинних обмежень.

Разом з тим, пандемія COVID-19 стала поштовхом для суб'єктів господарювання у напрямку пошуку і впровадження нестандартних, креативних заходів нарощення обсягів діяльності, підвищення фінансової стійкості. Суб'єкти господарювання активно освоюють мережу Інтернет (створюють власні сайти, сторінки у соціальних мережах), налагоджують діяльність працівників он-лайн, забезпечують комфортну і безпечну доставку необхідних товарів до споживачів [30].

Для підтримки бізнесу на час дії карантину в законодавство були внесені зміни:

1. Звільнення від плати за землю, яка використовується в господарській діяльності, податку на нерухомість за житлові приміщення за березень;
2. Звільнення від сплати ЄСВ для фізичних осіб-підприємців;
3. Обмеження застосування штрафів за порушення податкового законодавства;
4. Мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок (крім перевірки відшкодування ПДВ);
5. Дозвіл ФОП тимчасово не заповнювати книгу обліку доходів.

Ще одним прикладом є війна в Україні. У лютому 2022 року Росія почала повномасштабну війну проти України, що несе величезні ризики і втрати для економіки як України, так і світу в цілому. Негативні наслідки війни будуть колосальними. На 10 областей, де йдуть бойові дії, припадає половина ВВП. Найважливіша ділянка – Харків, Київ та Маріуполь, які вносили дуже суттєвий

внесок у ВВП. Багато логістичних ланцюжків повністю розірвані, багато підприємств знищено фізично, деякі не можуть працювати в режимі війни, багато працівників просто виїхали. За оцінками Національного банку, під час війни економіка України втрачає 50% "невиробленого" ВВП. Тобто кожен тиждень коштує національній економіці понад 50 млрд грн. І це без втрат від руйнувань.

Чимало підприємств опинилися в районах активних бойових дій і змушені були евакуюватися в більш безпечні регіони або припинити роботу. Для допомоги підприємствам виїхати в більш безпечні регіони уряд України на початку березня запустив програму релокації бізнесу. Переїхати можна до дев'яти областей: Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької, Вінницької, південних територій Волинської і Рівненської. Вже в областях місцеві органи влади контактують з підприємством, спільно шукають варіанти для розміщення виробничих потужностей, вирішують питання оренди, підключення мереж, розселення персоналу і членів родин.

За даними міністерства економіки, станом на 28 квітня 2022 року релокацію здійснили понад 400 підприємств, з яких 216 вже відновили свою роботу. Ще для близько 500 підприємств підібрані майданчики, і вони знаходяться на різних стадіях транспортування [31].

Однак навіть ті бізнеси, які відносно далеко від обстрілів, потерпають через проблеми з логістикою та нестачу сировини.

Як свідчить опитування ЄБА (Європейська Бізнес Асоціація), лише 17% компаній працюють у повному обсязі. 16% обмежили географію своєї діяльності, 19% були змушені закрити частину офісів/торгових точок/відділень. Інші 29% компаній наразі не працюють, а 27% призупинили, втім хочуть відновлювати свою діяльність. Тільки 1% має в планах закрити свій бізнес.

Більшість компаній, а саме 63% продовжують виплачувати заробітну плату співробітникам у повному обсязі, 45% роблять це з додатковими або авансовими виплатами. Тільки 3% були вимушені скоротити виплати, а по 1% відправили

співробітників в неоплачувану відпустку, не виплачують або вимушені звільнити персонал.

Більшість бізнесів також надають різноманітну підтримку армії чи територіальній обороні. А саме – 41% допомагають фінансово, 35% підтримують працівників, що захищають країну, 31% постачають продукцію, 29% постачають послуги, 16% – ліки, 9% – засоби захисту/оборони.

З-поміж членських компаній Асоціацій тільки 34% вели бізнес у або з Росією. З них 31% повністю розривають зв'язки з країною-агресором, 14% призупиняють роботу, інші 34% наразі розмірковують над цим [32].

Спровокована коронавірусом та війною криза в Україні, а за нею – і в світовій економіці в цілому – довгоочікувана всіма експертами протягом останнього десятиліття, але внаслідок структурних причин. Ці зміни є наслідком Шумпетерівського «творчого руйнування» – перманентно-еволюційної і неминучої ліквідації ринковим механізмом застарілих елементів економічних відносин, продуктивних сил та господарського механізму внаслідок поширення їх нових ефективніших замінників. Безперечно, будуть фінансові втрати, але глобальна економіка оздоровиться і отримає нові імпульси до розвитку [33].

Ряд з цих імпульсів є помітними вже зараз:

- Енергетична нестабільність стимулює інвестиції в нові технології альтернативної енергетики.
- Криза, викликана коронавірусом, також дозволить багатьом державам реструктуризувати борги на більш вигідних умовах.
- Держави будуть вести більш прагматичну економічну політику.
- Зміниться система державного управління, все більше будуть проявлятися інструменти, показані в Китаї, де держава може обмежувати громадян у правах на час кризи в загальносуспільних інтересах.
- Знижуються витрати для бізнесу: дистанційна робота співробітників, зменшення логістичних тимчасових і фінансових витрат оздоровлять бізнес і підвищать ефективність роботи.

– З’явиться більше можливостей для дистанційної роботи та дистанційного навчання.

Отже, для стабілізації діяльності підприємств та підтримки їх фінансової стійкості в умовах форс-мажору доцільно:

- 1) проводити постійний моніторинг та оперативний аналіз показників фінансового стану підприємства з урахуванням галузевих особливостей;
- 2) адаптувати фінансове та податкове законодавство до форс-мажорних умов;
- 3) надати можливість використання пільгових кредитів для підприємств;
- 4) використовувати перспективний аналіз фінансового стану.

Висновки до розділу 1

Фінансова стійкість підприємств – це властивість підприємства, яка відображається у процесі взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на досягнення фінансової рівноваги та здатність не лише підтримувати на належному рівні основні характеристики підприємства, але і розвивається. На фінансову стійкість впливають різні фактори, як внутрішні, так і зовнішні: структура та динаміка витрат, галузева приналежність, структура обслуговування, розмір статутного капіталу, стан активів і фінансових ресурсів, рівень платоспроможного попиту, конкуренція, економічні умови, зовнішньої податкової, кредитно-фінансової, бухгалтерської, інвестиційної політики тощо.

Важливими факторами, від яких залежить фінансова стійкість підприємства, є такі внутрішні фактори, як якість управління прибутком міського підприємства та структура його залучених та власних коштів. Підприємство має сформувати ефективну систему управління фінансовою стабільністю, засновану на використанні методів прогнозування, планування, регулювання, контролю та аналізу фінансової стабільності. Для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно ретельно проаналізувати вплив тих чи інших факторів на фінансову стійкість за певний період часу з метою

обґрунтування тих чи інших стратегій управління, прогнозування, виконання планів.

Виділяють наступні основні методи фінансового аналізу: вертикальний аналіз, горизонтальний аналіз, трендовий аналіз, аналіз відносних показників, факторний аналіз та порівняльно фінансовий аналіз.

Форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) - є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди, тощо), обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами. Прикладами форс-мажорних обставин є пандемія COVID-19 та війна в Україні. Безумовно, ці обставини несуть за собою дуже великі фінансові втрати, але якщо подивитися на це з іншого боку, після нашої перемоги, це стане нашим «другим подихом». Процес відновлення після неструктурних криз очікується значно швидшим і легшим.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Характеристика підприємства ТОВ "Ресторація Сервіс"

Сьогодні галузь ресторанного господарства набуває швидких темпів розвитку. Станом на 01.11.2019 року в Україні зареєстровано 57712 закладів ресторанного господарства (РГ), з них основну кількість становлять приватні заклади (98,3%). У структурі закладів ресторанного бізнесу 52,2% займають ресторани, кафе та бари, майже 21% ринку займають заклади швидкого харчування (фаст-фуди), 7,3% - паби та нічні клуби, 23,6% - заклади з надання кейтерингових послуг, 3,9% - заклади харчування при готелях і 20,3 - заклади харчування при АЗС. Усі вони мають потребу у великій кількості обладнання для роботи.

Будь-який заклад громадського харчування починається з кухні - це його серце, де над приготуванням смачних страв чаклує шеф-кухар. Завдання власника - забезпечити його всім необхідним, щоб він якісно, швидко виконував свою роботу. Кухонний посуд, дрібні прилади - перше, що має з'явитися на новому виробництві одразу після установки обладнання. Професійний посуд для кухні, який відповідає вимогам сучасного кулінарного виробництва - одна зі складових успішності закладу.

PROMASTER - магазин ресторанного та професійного кухонного обладнання, інвентарю та посуду. У ньому представлена високоякісна продукція ресторанного та професійного кухонного обладнання в Україні, понад 9000 найменувань товарів. Продаж здійснюється як оптом так і в роздріб

Компанія PROMASTER більше 10 років знаходяться на ринку України і є одним із лідерів з комплексного оснащення підприємств громадського харчування: ресторанів, їдалень, кафе, барів, кейтерингових компаній ринку України.

Основна діяльність підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» - оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами для чищення.

Інша його діяльність:

1. Оптова торгівля іншими побутовими товарами
2. Оптова торгівля лісоматеріалами, будівельними матеріалами та сантехнічним обладнанням
3. Неспеціалізована оптова торгівля
4. Роздрібна торгівля килимами, килимовими виробами, а також настінними та підлоговими покриттями у спеціалізованих магазинах
5. Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним обладнанням та іншим побутовим приладдям у спеціалізованих магазинах
6. Складування та зберігання

Кухонний інвентар охоплює як великогабаритні вироби, так і різноманітні дрібниці, які спрощують робочий процес. Їх експлуатація значно оптимізує працю кухарів, прискорює процес приготування й видачі замовлення, а відповідно впливає на швидкість обслуговування клієнтів.

Професійний посуд вирізняється широкою асортиментною лінійкою, універсальністю, практичністю, ергономічністю, дизайном. Це всілякі каструлі, сковороди, сотейники, миски, дошки, ємності для зберігання, інвентар для бару, кондитерське приладдя, а також підручні інструменти: ножі, черпаки, лопатки для перевертання, спеціалізовані виделки, ложки, банки для сипучих продуктів, вінчики, та інше.

До такого кухонного оснащення висувається ряд обов'язкових вимог:

1. Зручність. Воно має полегшувати, прискорювати роботу кухарів, відповідно слід вибрати максимально комфортне для експлуатації оснащення.
2. Практичність та ергономічність. Кожен предмет виконує певну функцію, не займає зайве місце.
3. Міцність. Інвентар повинен бути справним, витримувати інтенсивні навантаження, часту експлуатацію. Посуд для ресторанів, кафе або їдалень розрахований на активне щоденне використання, тому показники міцності,

стійкості до термообробки мають велике значення при виборі. Можна розраховувати на довговічність виробів, якщо фірма-виробник контролює його виготовлення на протязі всього процесу.

4.Багатофункціональність. Особливо корисним буде те оснащення, яке виконує відразу декілька корисних функцій.

Компанія PROMASTER здобула авторитет сучасних рестораторів, користуючись повагою серед провідних шеф-кухарів, барменів, керуючих та всіх тих, кому доводиться щодня займатися вирішенням питань ресторанного бізнесу. За всі роки роботи з ресторанами компанія виробила стратегію, яка максимально задовольняє потребу кожного сектора ресторану – кухні, бару, сервісу, складу чи клінінгу.

Наразі, під час воєнного стану, підприємство продовжує свою діяльність.

2.2. Вертикальний та горизонтальний аналіз підприємства

При аналізі балансу підприємства необхідно використовувати горизонтальний і вертикальний аналіз фінансової звітності у співставленні фінансових даних підприємства за декілька років у відносних та абсолютних вимірюваннях.

Горизонтальний фінансовий аналіз передбачає отримання фінансових даних за період у кілька років та їх порівняння між собою для визначення темпів зростання (падіння). Це допоможе визначити, росте чи занепадає компанія, та визначити важливі тенденції.

Горизонтальний аналіз активів підприємства зображено в таблиці 2.1

Вертикальний аналіз балансу передбачає розрахунок відносних показників. Завдання вертикального аналізу — розрахунок питомої ваги окремих статей у загальній сумі валюти балансу й оцінка змін питомої ваги. За допомогою вертикального аналізу можна здійснювати міжгосподарські порівняння. Крім того, відносні показники пом'якшують негативний вплив інфляційних процесів.

Вертикальний аналіз активів підприємства зображено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.1

Горизонтальний аналіз активу балансу підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»

Найменування статті	Код рядка	Абсолютні величини, тис. грн			Абсолютне відхилення, грн			Відносне відхилення, %		
		2019	2020	2021	2019-2020	2020-2021	2019-2021	2019-2020	2020-2021	2019-2021
1.НЕОБОРОТНІ АКТИВИ										
Незавершені капітальні інвестиції	1005	496,9	0	0	-496,9	0	-496,9			
Основні засоби:	1010	556,1	840	866,9	283,9	26,9	310,8	34%	3%	56%
первісна вартість	1011	653,2	1163,4	1044	510,2	-119,4	390,8	44%	-11%	60%
знос	1012	97,1	323,4	177,1	226,3	-146,3	80	70%	-83%	82%
Усього за розділом I	1095	1053	840	866,9	-213	26,9	-186,1	-25%	3%	-18%
2.ОБОРОТНІ АКТИВИ										
Запаси	1100	15774,4	20951,9	22176,7	5177,5	1224,8	6402,3	25%	6%	41%
Готова продукція	1103	15754,8	20950,1	22164,8	5195,3	1214,7	6410	25%	5%	41%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5198,7	5484,1	6278,5	285,4	794,4	1079,8	5%	13%	21%
з бюджету	1135	13	11,4	14,9	-1,6	3,5	1,9	-14%	23%	15%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	165,9	279,5	251,5	113,6	-28	85,6	41%	-11%	52%
Інші оборотні активи	1190	1200,6	342,6	2114,4	-858	1771,8	913,8	-250%	84%	76%
Усього за розділом II	1195	22352,6	27069,5	30836	4716,9	3766,5	8483,4	17%	12%	38%
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття										
Баланс	1300	23405,6	27909,5	31702,9	4503,9	3793,4	8297,3	16%	12%	35%

Таблиці 2.2

Вертикальний аналіз активу балансу підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»

Найменування статті	Код рядка	Абсолютні величини, тис. грн			Питома вага, %			Абсолютне відхилення, грн		Відносне відхилення, %	
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019-2020	2020-2021	2019-2020	2020-2021
1. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ											
Незавершені капітальні інвестиції	1005	496,9	0	0	47,2%			-496,9	0	-47,19%	0,00%
Основні засоби:	1010	556,1	840	866,9	52,8%	100,0%	100,0%	283,9	26,9	47,19%	0,00%
первісна вартість	1011	653,2	1163,4	1044	62,0%	138,5%	120,4%	510,2	-119,4	76,47%	-18,07%
знос	1012	97,1	323,4	177,1	9,2%	38,5%	20,4%	226,3	-146,3	29,28%	-18,07%
Усього за розділом I	1095	1053	840	866,9	4,5%	3,0%	2,7%	-213	26,9	-1,49%	-0,28%
2. ОБОРОТНІ АКТИВИ											
Запаси	1100	15774,4	20951,9	22176,7	70,6%	77,4%	71,9%	5177,5	1224,8	6,83%	-5,48%
Готова продукція	1103	15754,8	20950,1	22164,8	70,5%	77,4%	71,9%	5195,3	1214,7	6,91%	-5,51%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5198,7	5484,1	6278,5	24,1%	21,3%	21,2%	285,4	794,4	-2,72%	-0,11%
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%				
Інші оборотні активи	1190	1200,6	342,6	2114,4	5,4%	1,3%	6,9%	-858	1771,8	-4,11%	5,59%
Усього за розділом II	1195	22352,6	27069,5	30836	95,5%	97,0%	97,3%	4716,9	3766,5	1,49%	0,28%
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття											
Баланс	1300	23405,6	27909,5	31702,9	100,0%	100,0%	100,0%	4503,9	3793,4		

Проаналізувавши активи підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» за допомогою горизонтального та вертикального аналізу можемо зробити висновок, що приріст активу свідчить про розширення діяльності підприємства. Підприємство зацікавлене здійснювати свою діяльність при мінімальних запасах активів.

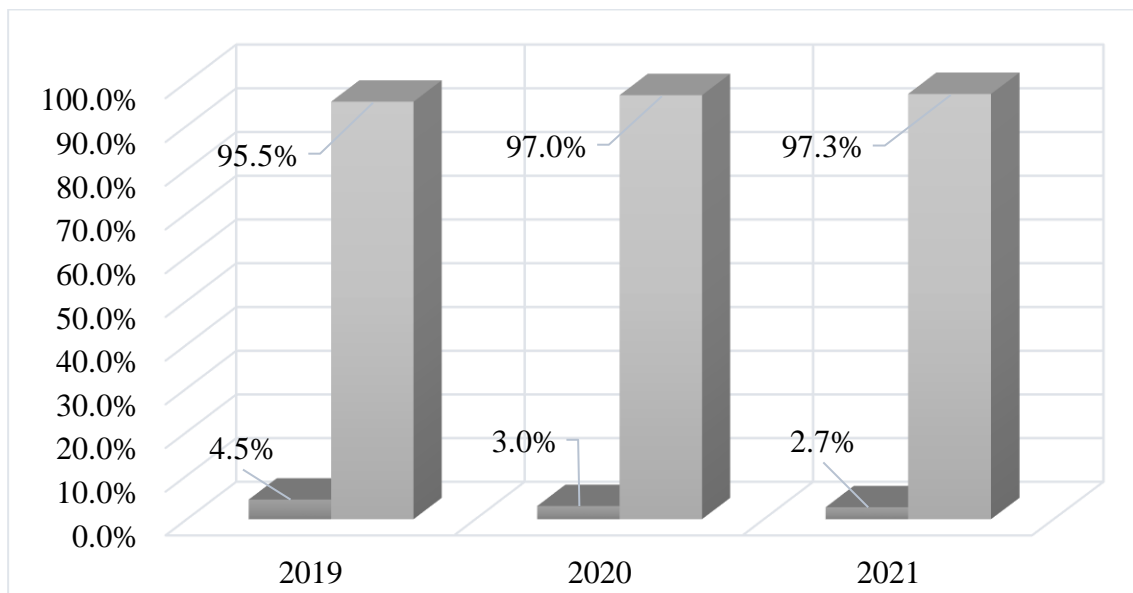

Рис. 2.1. Доля оборотних та необоротних активів у балансі ТОВ «Ресторація сервіс»

Рис. 2.2. Структура оборотних активів ТОВ «Ресторація сервіс»

У структурі активів найбільшу частку займають оборотні активи яку в продовж досліджуваного періоду мають тенденцію до збільшення (з 95,5% у 2019 році до 97,3% у 2021 році), тоді як необоротні активи мають тенденцію до зменшення і займають в структурі активів від 4,5 % у 2019 році до 2,7 % у 2021 році. Така структура активів є задовільною та позитивно характеризує діяльність підприємства, оскільки оборотні активи є високоліквідними на відміну від необоротних активів.

Така структура активів обумовлена діяльністю підприємства, яке займається товарами для професійної кухні. Тобто воно не є виробничим підприємством.

Аналіз структури необоротних активів показав, що у 2020 та 2021 роках 100% займають основні засоби (840 тис грн та 866,9 тис грн відповідно у 2020 та 2021 роках), вартість яких впродовж дослідженого періоду у 2020 році у порівнянні з 2019 році збільшилася на 283,9 тис грн, а у 2021 році на 26,9 тис грн.

Аналізуючи структуру оборотних активів ТОВ «Ресторація сервіс» прослідковуються такі тенденції.

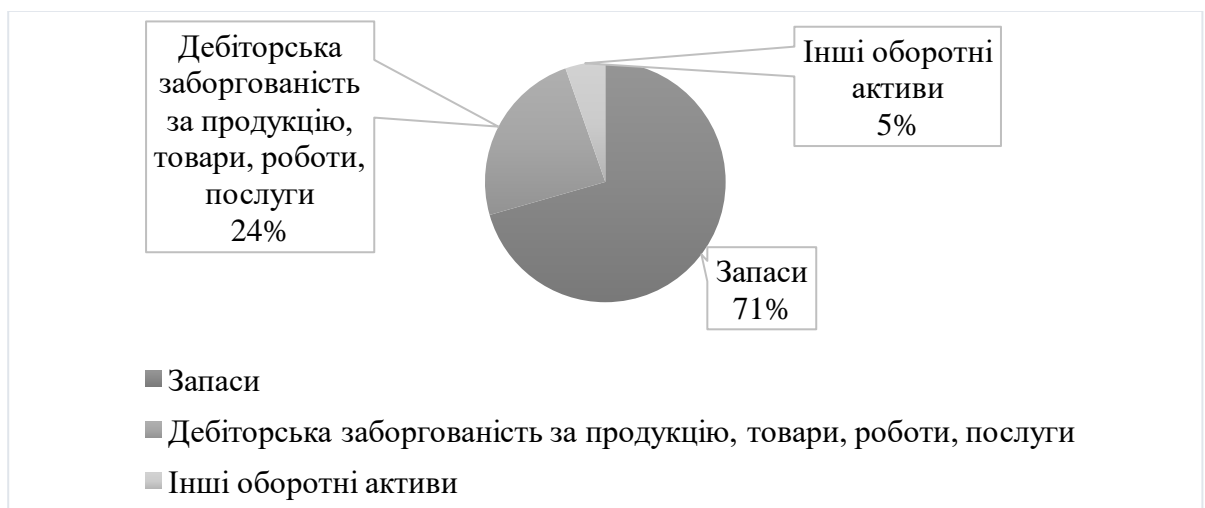

Рис. 2.3. Структура оборотних активів у 2019 році

Рис. 2.4. Структура оборотних активів у 2020 році

Рис. 2.5. Структура оборотних активів у 2021 році

Найбільшу долю у структурі оборотних активів займають запаси. У 2019 році вони склали 70,6 %, що на 6,8 % менше ніж у 2020 році (77,4%). У 2021 році запаси зменшилися на 5,5 % порівняно 2020 роком, та склали 71,9%.

Доля дебіторської заборгованості за продукцію, товари та послуги за 2019, 2020, 2021 роки склали відповідно- 24,1%, 21,3 та 21,2%.

Проведемо горизонтальний аналіз пасиву підприємства (таблиця 2.3).

Вертикальний аналіз пасиву підприємства зображено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.3

Горизонтальний аналіз пасиву балансу підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»

Найменування статті	Код рядка	Абсолютні величини, тис. грн			Абсолютне відхилення, грн			Відносне відхилення	
		2019	2020	2021	2019-2020	2020-2021	2019-2021	2019-2020	2020-2021
1. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ									
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5676,8	9416,2	11739,1	3739,4	2322,9	6062,3	65,87%	24,67%
Усього за розділом I	1495	5677,8	9417,2	11740,1	3739,4	2322,9	6062,3	65,86%	24,67%
2. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ									
Усього за розділом II	1595								
3. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ									
Короткострокові кредити банків	1600	844,2	100,7	-	-743,5			-88,07%	0,00%
за товари, роботи, послуги	1615	15212	16957	14200,1	1745,2	-2756,6	-1011,4	11,47%	-16,26%
за розрахунками з бюджетом	1620	398,4	377,3	269,4	-21,1	-107,9	-129	-5,30%	-28,60%
у тому числі з податку на прибуток	1621	274,4	260,1	220,7	-14,3	-39,4	-53,7	-5,21%	-15,15%
Інші поточні зобов'язання	1690	1273,7	1057,6	5492,2	-216,1	4434,6	4218,5	-16,97%	419,31%
Усього за розділом III	1695	17728	18492	19962,8	764,5	1470,5	2235	4,31%	7,95%
Баланс	1900	23406	27910	31702,9	4503,9	3793,4	8297,3	19,24%	13,59%

Таблиця 2.4

Вертикальний аналіз пасиву балансу підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»

Найменування статті	Код рядка	Абсолютні величини, тис. грн			Питома вага, %			Абсолютне відхилення, грн		Відносне відхилення, %	
		2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019-2020	2020-2021	2019-2020	2020-2021
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ											
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1	1	1	0,02%	0,01%	0,01%	0	0	-0,01%	0,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5676,8	9416,2	11739,1	99,98%	99,99%	99,99%	3739,4	2322,9	0,01%	0,00%
Усього за розділом I	1495	5677,8	9417,2	11740,1	24,26%	33,74%	37,03%	3739,4	2322,9	9,48%	3,29%
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ											
Усього за розділом II	1595	-	-	-							
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ					75,74%	66,26%	62,97%	0	0	-9,48%	-3,29%
Короткострокові кредити банків	1600	844,2	100,7	-	4,76%	0,54%		-743,5		-4,22%	-0,54%
за товари, роботи, послуги	1615	15211,5	16956,7	14200,1	85,81%	91,70%	71,13%	1745,2	-2756,6	5,89%	-20,56%
за розрахунками з бюджетом	1620	398,4	377,3	269,4	2,25%	2,04%	1,35%	-21,1	-107,9	-0,21%	-0,69%
у тому числі з податку на прибуток	1621	274,4	260,1	220,7	1,55%	1,41%	1,11%	-14,3	-39,4	-0,14%	-0,30%
Інші поточні зобов'язання	1690	1273,7	1057,6	5492,2	7,18%	5,72%	27,51%	-216,1	4434,6	-1,47%	21,79%
Усього за розділом III	1695	17727,8	18492,3	19962,8	75,74%	66,26%	62,97%	764,5	1470,5	-9,48%	-3,29%
Баланс	1900	23405,6	27909,5	31702,9	100,00%	100,00%	100,00%	4503,9	3793,4	0,00%	0,00%

Зробивши горизонтальний та вертикальний аналіз пасиву даного підприємства можемо зробити висновок, що найбільшу частку у балансі пасиву складають поточні зобов'язання і забезпечення. Впродовж 2019, 2020 та 2021 років вони складають 75,74%, 66,26% та 62,9% відповідно. На другому місці – власний капітал. Вони становлять 24,26%, 33,74% та 37,03% відповідно у 2019, 2020 та 2021 роках. Спостерігаємо, що у нашого підприємства взагалі нема довгострокових зобов'язань та забезпечення.

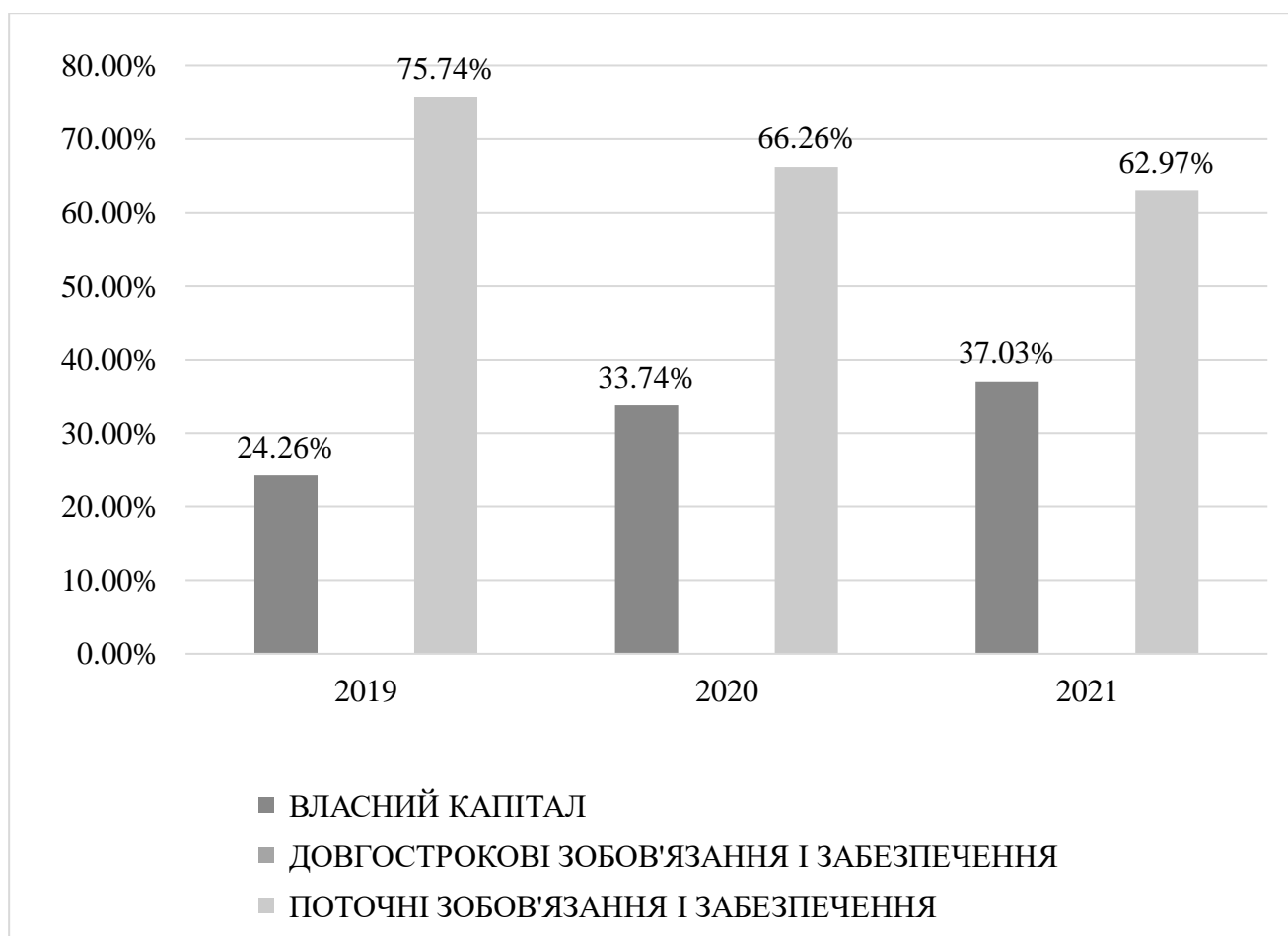

Рис.2.6. Структура пасиву балансу ТОВ «Ресторація сервіс»

Аналіз структури власних капіталів показав, що значну частку займає нерозподілений прибуток. Майже 100% за всі роки.

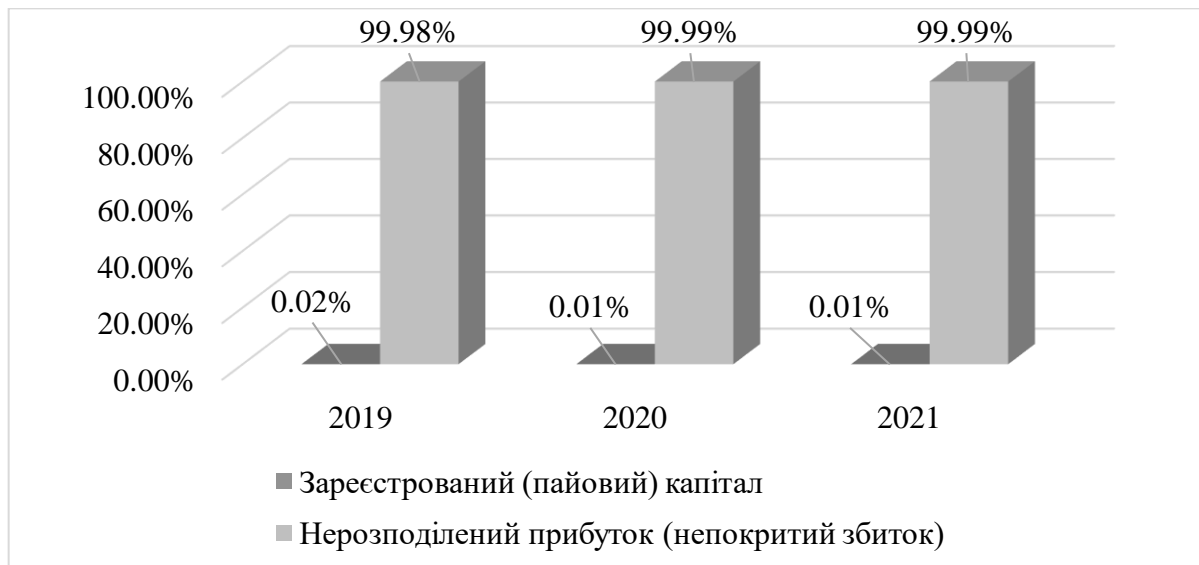

Рис. 2.7. Структура власного капіталу ТОВ «Ресторація сервіс» у 2019-2021 роках

Аналізуючи поточні зобов'язання можемо побачити, що вже у 2021 році короткострокові кредити банків дорівнюють 0. У 2019 році вони склали 4,76% від розділу 3 пасиву (844,2 тис грн), а у 2020 році- 0,54%(100,7 тис грн).

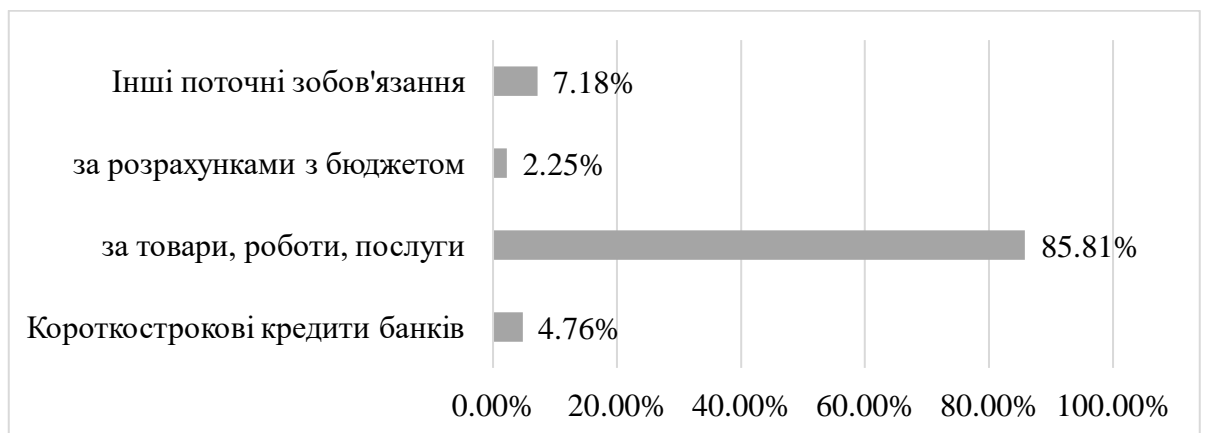

Рис. 2.8. Поточні зобов'язання та забезпечення за 2019 рік

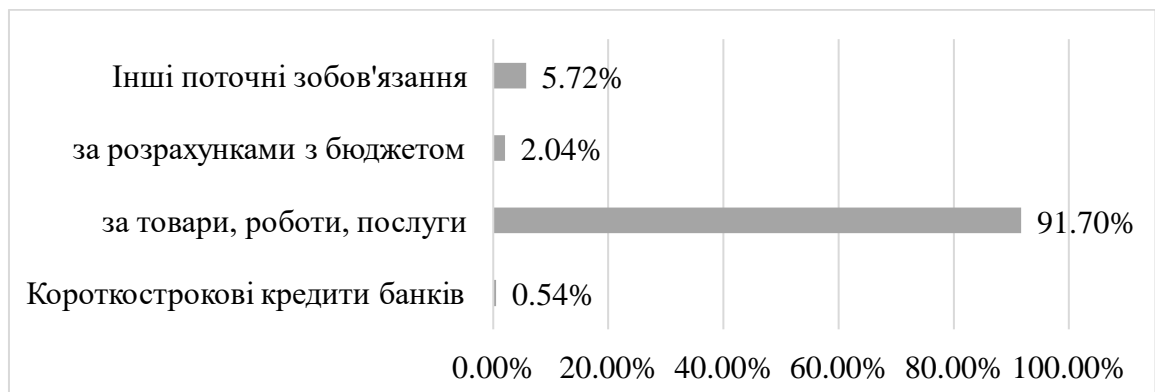

Рис. 2.9. Поточні зобов'язання та забезпечення за 2020 рік

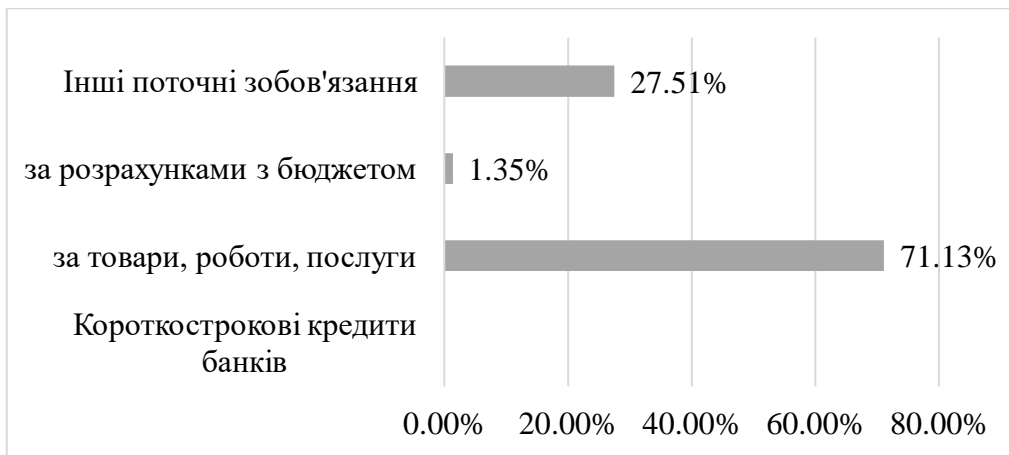

Рис. 2.10. Поточні зобов'язання та забезпечення за 2021 рік

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги у 2019, 2020, 2021 році складають 85,81%, 91,7% та 71,13% відповідно. (15212 тис грн, 16957 тис грн та 14200 тис грн). Варто відмітити, що у 2021 році поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги значно зменшилася порівняно з 2020 роком (на 20%), але можемо побачити, що у 2021 році зросли інші поточні зобов'язання.

А поточна кредиторська заборгованість за рахунками з бюджетами дорівнюють 2,25%, 2,04% та 1,35% у 2019, 2020 та 2021 роках. Інші поточні зобов'язання у 2020 році зменшилися на 216,1 тис грн у порівнянні з 2019 роком, що становить 1058 тис. грн. У 2021 році доля цього показника становила вже 27,51% (5492 тис грн.).

Таким чином, проведений аналіз горизонтальний та вертикальний аналіз балансу підприємства свідчить, що повинні бути вжиті певні заходи для підвищення фінансової стійкості та ліквідності ТОВ «Ресторація сервіс».

2.3. Оцінка вартості та ефективності активів ТОВ «Ресторація Сервіс»

Активи підприємства поділяють на оборотні, необоротні та залучені. Оборотні активи — грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання

протягом операційного циклу чи протягом 12 місяців з дати Балансу. Необоротні активи — всі активи, що не є оборотними.

Оцінка вартості активів – це визначення в грошовому вираженні вартості матеріальних і нематеріальних активів компанії як товару, який може бути корисним і прибутковим для потенційного покупця.

Коефіцієнт рентабельності активів розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів.

Проаналізувавши коефіцієнти ефективності та використання активів (рис. 2.11), можемо зробити висновок, що у 2020 та 2021 році спостерігається зменшення коефіцієнта рентабельності активів на 7%, що говорить про не ефективність використання активів на підприємстві.

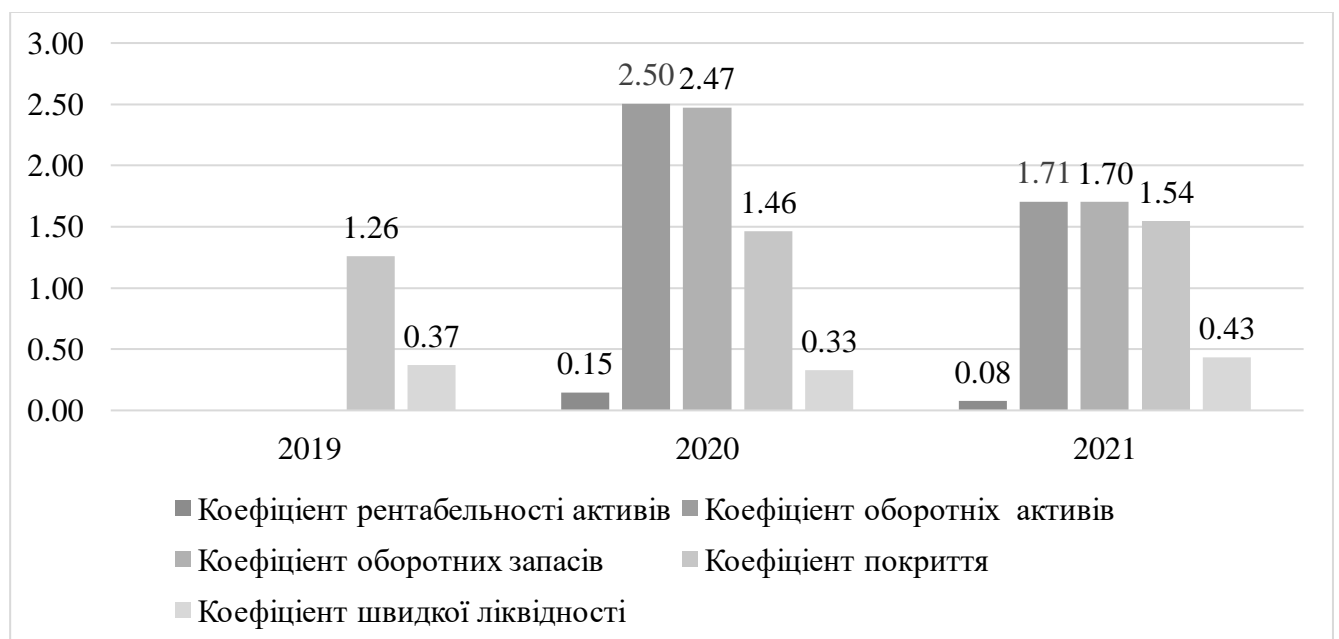

Рис. 2.11. Основні показники ефективності використання оборотних активів ТОВ «Ресторація Сервіс» у 2019 - 2021 рр.

Коефіцієнт оборотності активів обчислюється як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства

Цей показник зменшився на 8 %. Це говорить про те, що підприємство не дуже доцільно використовує усі свої наявні ресурси.

Також на 7% впав коефіцієнт оборотних запасів, який розраховується, як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства, що характеризує зниження швидкості реалізації продукції.

Коефіцієнт покриття розраховується як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства та показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань

Коефіцієнт покриття за 2019, 2020 та 2021 роки дорівнює більше ніж 1, що є задовільним показником для підприємства та говорить про те, що у нього достатньо ресурсів для погашення поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства.

Але можливість підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами (коефіцієнт швидкої ліквідності) не відповідає нормативним значенням . У 2019, 2020 та 2021 роках вони складають - 0,37; 0,33; та 0,43 відповідно.

Таким чином, проаналізувавши ефективність використання активів показав, що потрібно доцільно і правильно вкладати фінансові ресурси в активи. Від цього залежить те, на скільки стійке фінансове становище підприємства.

2.4. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства

Ліквідність і платоспроможність як економічні категорії не тотожні, але на практиці вони тісно пов'язані між собою.

Різні автори трактують поняття ліквідності так:

Таблиця 2.5

Поняття ліквідності

Автор	Поняття
І. П. Ткаченко [34]	Здатність підприємства перетворювати свої активи в гроші для покриття необхідних платежів
О. Я. Базилінська [35]	Показник, що характеризує можливість надходження грошових коштів не лише за рахунок реалізації активів, але й за рахунок залучення додаткових зовнішніх коштів
А. П. Дорошенко [36]	Показник, що характеризує спроможність суб'єкта господарювання проводити розрахунки за своїми зобов'язаннями як за рахунок наявних грошових коштів, так і за рахунок грошових коштів, отриманих від реалізації окремих елементів майна підприємства

Отже, ліквідність підприємства відображає його здатність розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями наявними оборотними ресурсами шляхом швидкого конвертування їх у грошові кошти, а платоспроможність виявляє здатність підприємства розраховуватися за власними поточними зобов'язаннями лише наявними на підприємстві грошовими коштами та їх еквівалентами. Тобто поняття ліквідності є ширшим, ніж поняття платоспроможності підприємства.

Аналіз ліквідності балансу полягає у порівнянні статей активу, що згруповані за ознакою ліквідності та розташовані у порядку її спадання, зі статтями пасиву, що згруповані за ознакою строковості та розміщені в порядку збільшення термінів погашення зобов'язань. Для визначення ліквідності балансу групи активів і пасивів зіставляють між собою [37].

Залежно від ступеня ліквідності активи підприємства розділяються на такі групи:

A1 – високоліквідні – «грошові кошти і поточні фінансові інвестиції»;

A2 – швидколіквідні – уся дебіторська заборгованість, що буде погашена за умовами договорів;

A3 – повільноліквідні – запаси, поточні біологічні активи, інші оборотні активи, витрати майбутніх періодів;

A4 – важколіквідні необоротні активи та необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття.

Пасиви балансу групуються за терміновістю їхньої оплати:

П1 – найтерміновіші – поточна кредиторська заборгованість;

П2 – короткострокові – короткострокові кредити банків;

П3 – довгострокові – довгострокові зобов'язання і забезпечення;

П4 – постійні – зобов'язання перед власниками, формування власного капіталу та зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття.

Проаналізуємо ліквідність та платоспроможність підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки. Розглянемо таблицю 2.6 та 2.7.

Таблиця 2.6

Групування активів підприємства, тис грн

Групи	Умовне позначення	Сума рядків балансу		
		2019	2020	2021
Високоліквідні	A1	0	0	0
Швидколіквідні	A2	5377,6	5775	6544,9
Повільноліквідні	A3	16975	21294,5	24291,1
Важколіквідні	A4	1053	840	866,9

Таблиця 2.7

Групування пасивів підприємства, тис грн

Групи	Умовне позначення	Сума рядків балансу		
		2019	2020	2021
Найбільш термінові	П1	17158	18651,7	20182,4
Короткострокові	П2	844,2	100,7	0
Довгострокові	П3	0	0	0
Постійні	П4	5677,8	9417,2	11740,1

Баланс буде вважатися ліквідним за умови дотримання таких співвідношень між групами активів і зобов'язань, тобто:

$$A1 \geq П1$$

$$A2 \geq П2$$

$$A3 \geq П3$$

$$A4 \leq П4$$

За даними підприємства ТОВ «Ресторація Сервіс» за 2019 рік:

$$A1=0 \leq П1=17158$$

$$A2=5377,3 \geq П2=844,2$$

$$A3= 16975 \geq П3=0$$

$$A4=1053 \leq П4=5677,8$$

За даними 2020 року:

$$A1=0 \leq П1=18651,7$$

$$A2=5775 \geq П2=100,7$$

$$A3= 21294,5 \geq П3=0$$

$$A4=840 \leq П4=9417,2$$

За даними 2021 року:

$$A1=0 \leq П1=20182,4$$

$$A2=6544,9 \geq П2=0$$

$$A3= 24291,1 \geq П3=0$$

$$A4=866,9 \leq П4=11740,1$$

Зіставивши розрахунки за групами активів і зобов'язань, зможемо зробити висновок, що баланс не можна вважати ліквідним у повній мірі (не є абсолютною), так як за всі три роки $A1 \leq П1$. Це означає, що свідчить про порушення ліквідності балансу, оскільки підприємство не здатне покрити найбільш термінові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів.

Ліквідною є друга група активів протягом усього аналізованого періоду. Позитивним моментом є виконання третьої умови ліквідності балансу. Повільно ліквідні активи повністю покривають довгострокові зобов'язання.

За всі досліджуєми роки (2019-2021 роки), бачимо, що $A4 \leq П4$ (розмір постійних пасивів перевищує активи), що означає дотримання мінімальної умови фінансової стійкості підприємства.

Розглянемо основні показники ліквідності. Основними показниками, що визначають ліквідність підприємства, є коефіцієнт абсолютної, швидкої,

маневреності робочого капіталу та загальної ліквідності. Розрахункові значення цих коефіцієнтів дають змогу виявляти, яка частка поточних боргів підприємства покривається різними активами (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Показники аналізу платоспроможності підприємства

Назва	Формула	Нормативне значення
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття) (Кзаг)	$K_{заг} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшв)	$K_{шв} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$	> 0,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кабс)	$K_{абс} = \frac{\text{Гроші та їх еквіваленти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$	0,2-0,5
Маневреність робочого капіталу (Км)	$K_{м} = \frac{\text{Гроші та їх еквіваленти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Оборотні активи} - \text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$	

Проаналізуємо платоспроможність та ліквідність за даними підприємства ТОВ «Ресторація Сервіс» за 2019-2021 рр. (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Показники ліквідності та платоспроможності

Назва	2019	2020	2021	Нормативне значення	Абсолютне відхилення	
					2020-2019	2021-2020
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття)	1,26	1,46	1,54	> 1	0,203	0,081

Продовження табл. 2.9.

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,37	0,33	0,43	> 0,5	-0,040	0,103
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,00	0,00	0,2-0,5	0,000	0,000
Маневреність робочого капіталу	0,00	0,00	0,00		0,000	0,000

Аналіз показників ліквідності необхідний не лише для керівників підприємства, але й для інших користувачів інформації: коефіцієнт абсолютної ліквідності – для постачальників сировини і матеріалів, коефіцієнт швидкої ліквідності – для банків, коефіцієнт поточної ліквідності – для покупців і власників акцій підприємства (рис.2.12).

Розрахувавши показники ліквідності протягом 2019-2021 років, можна зробити висновок, що коефіцієнт абсолютної ліквідності та маневреності робочого капіталу ТОВ «Ресторація сервіс» дорівнюють нулю.

Це сталося через те, що гроші та їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції, дорівнюють «0», та підприємство не здатне покрити найбільш термінові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів.

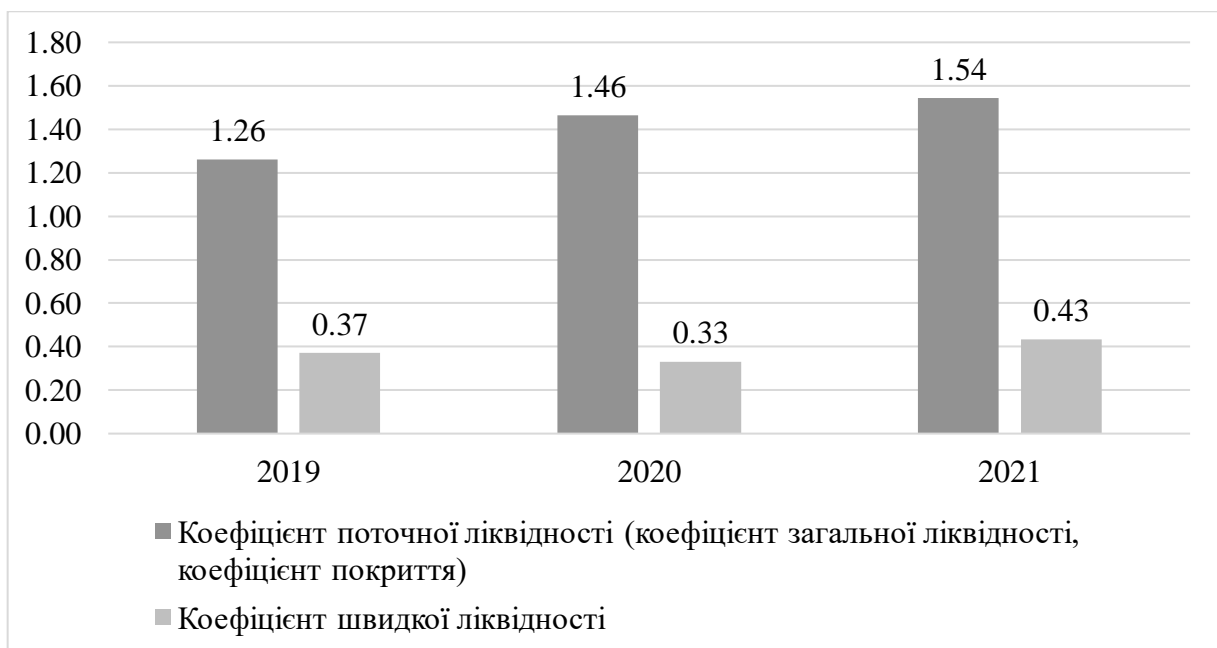

Рис. 2.12. Динаміка коефіцієнтів ліквідності за 2019-2021 роки

Коефіцієнт поточної ліквідності за 2019-2021 роки більший за нормативне значення, що показує наскільки добре активи перекривають короткострокові зобов'язання. Їх значення у 2019 році склали- 1,26, у 2020- 1,46, а у 2021 році- 1,54.

Аналізуючи коефіцієнт швидкої ліквідності, можемо побачити, що цей показник у 2020 році, впав на 0,04 порівняно з 2019 роком. Але у 2021 році цей коефіцієнт зріс до 0,43. Нормативне значення цього показника має дорівнювати $> 0,5$, це говорить про те, що за 2019-2021 роки, він не досяг норми. Цей коефіцієнт показав нам, що наше підприємство не зовсім вчасно погашати свої короткострокові зобов'язання за допомогою високоліквідних активів.

Важливу роль при аналізі платоспроможності відіграють показники довгострокового фінансового забезпечення. Коефіцієнти довгострокового фінансового забезпечення першого та другого ступенів Ці коефіцієнти свідчать про покриття необоротних активів довгостроковим капіталом та характеризують рівень дотримання фінансової рівноваги підприємства у коротко та довгостроковому періодах.

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня (Д1):

$$Д1 = \text{Власний капітал} / \text{Необоротні активи} \quad (2.1)$$

Вважається, що цей показник повинен бути більшим ніж 0,5—0,7.

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня (Д2):

$$Д2 = (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}) / \text{Необоротні активи} \quad (2.2)$$

Нормативне значення цього показника має дорівнювати > 1 .

Проаналізуємо ці коефіцієнти на підприємстві ТОВ «Ресторація сервіс» (таблиця 2.10).

Проаналізувавши коефіцієнти довгострокового фінансового забезпечення першого та другого ступеня, можемо наглядати, що їх значення за 2019-2021

роки дорівнюють однаковим сумах. Це сталося через те, що підприємство не має довгострокових зобов'язань та забезпечень.

Таблиця 2.10

Аналіз показників довгострокової платоспроможності

Показник	2019	2020	2021	Нормативне значення	Абсолютне відхилення	
					2020-2019	2021-2020
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня (Д1)	5,39	11,21	13,54	> 0,5-0,7	5,82	2,33
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня (Д2)	5,39	11,21	13,54	> 1	5,82	2,33

У 2019 році коефіцієнт фінансового забезпечення першого та другого ступеня склали 5,39, у 2020- 11,21, а у 2021-13,54. Зростання їх у тенденції є позитивним станом для підприємства. Його можна вважати потенційно платоспроможним.

Отже, можемо зробити висновок про порушення ліквідності балансу ТОВ «Ресторація сервіс», оскільки підприємство не здатне покрити найбільш термінові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів.

Для підприємства доцільно застосовувати якісне та ефективне планування грошових потоків, оскільки від спроможності своєчасно та в необхідному обсязі їх генерувати залежать платоспроможність підприємства та ліквідність його активів.

2.5. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість підприємства – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх пасивів і активів у внутрішньому й зовнішньому середовищах, які постійно змінюються, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість.

Фінансова стійкість підприємства (Financial Stability) залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів, оптимальним співвідношенням активів та джерел їх фінансування.

Проаналізуємо відносні показники фінансової незалежності ТОВ «Ресторація сервіс» (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11

Аналіз відносних показників фінансової стійкості

Показник	Формула	2019	2020	2021	Нормативне значення	Відхилення	
						2020-2019	2021-2020
Коефіцієнт фінансової незалежності	Власний капітал/(Власний капітал + довгострокові зобов'язання)	0,24	0,34	0,37	0,5-0,6	0,09	0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	Капітал/Власний капітал	4,12	2,96	2,70	< 2	-1,16	-0,26
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власні оборотні кошти/Власний капітал	7,06	4,84	4,33	збільшення	-2,22	-0,51
Коефіцієнт фінансового ризику	Залучений капітал/Власний капітал	3,12	1,96	1,70	< 1	-1,16	-0,26
Коефіцієнт покриття запасів	(Оборотні активи-Поточні зобов'язання)/Запаси	0,29	0,41	0,49	більше 0,6-0,8	0,12	0,08

Графічно динаміка зміни показників фінансової стійкості ТОВ «Ресторація Сервіс» наведено на рис. 2.13.

З проведених розрахунків, можемо побачити, що коефіцієнт фінансової незалежності у 2019, 2020 та 2021 роках складає 0,24; 0,34 та 0,37 відповідно. Це менше за нормативне значення, що означає зниження фінансової стійкості підприємства.

Щодо коефіцієнта фінансової залежності за всі роки більше ніж його нормативне значення (< 2). У 2019 році його значення складає 4,12. У 2020 році

знизився до 2,96, а у 2021 році склав 2,7. Ми бачимо спад цього показника, що характеризує зменшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, тобто набуття ним фінансової незалежності.

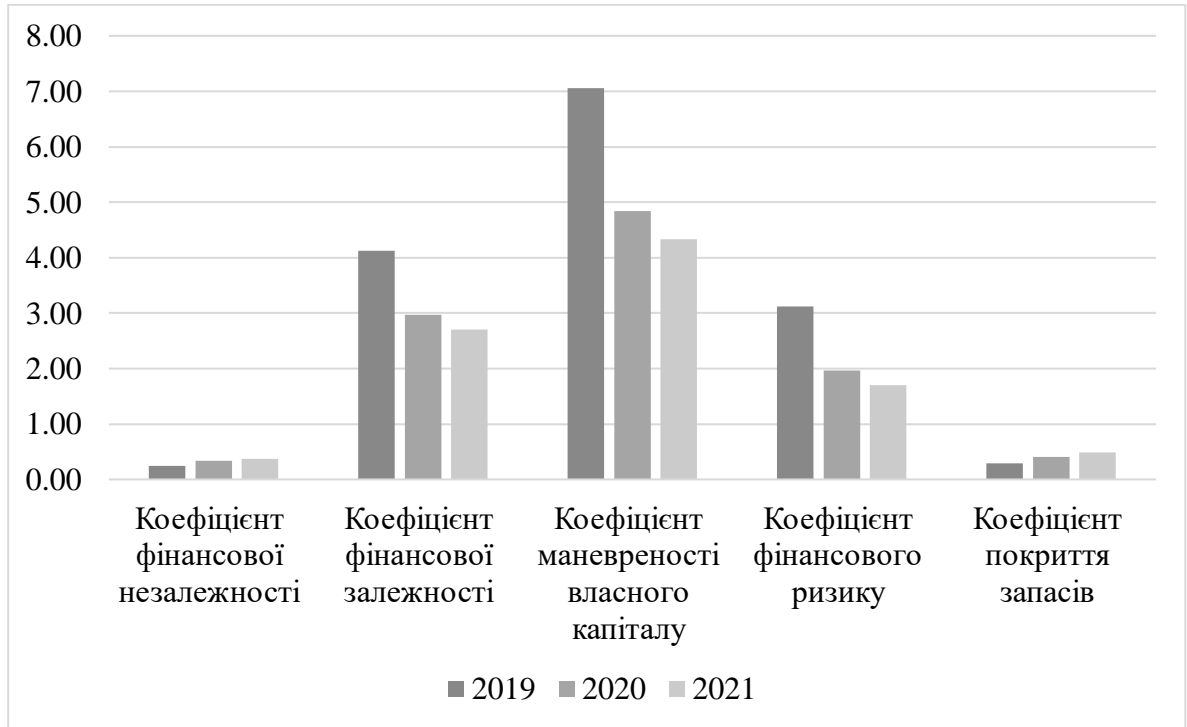

Рис. 2.13 Аналіз відносних показників фінансової стійкості у динаміці

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показав тенденцію до зменшення, що не є позитивним показником для підприємства, так як цей коефіцієнт у динаміці повинен зростати. У 2019 році його значення склало 7,06, у 2020- 4,84 та у 2021 році- 4,33. Це говорить про те, що підприємство зменшило свою можливість вільно маневрувати власними коштами.

Проаналізувавши коефіцієнт фінансового ризику, можемо зробити висновок, що за 2019-2021 роки, цей показник перевищив свого критичного значення (< 1). Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів.

Розглянувши коефіцієнт покриття запасів, бачимо, що у 2019 році показник склав - 0,29, у 2020 - 0,41, а у 2021 - 0,49. У динаміці цей показник зростає, що є позитивним для підприємства. З кожним роком запаси підприємства все більше перекриті робочим капіталом.

Співвідношення окремих запасів та джерел їх фінансування дає можливість охарактеризувати тип фінансової стійкості.

При визначенні типу фінансової стійкості до запасів (Reserves) відносять виробничі запаси, готову продукцію, незавершене виробництво, товари, витрати майбутніх періодів, строк погашення яких менший ніж 12 місяців.

До загальних (нормальних) джерел фінансування запасів (ЗД) відносять робочий капітал та короткострокові кредити банків.

Робочий капітал – різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями.

Для характеристики наявності джерел фінансування запасів виділяють три основних показники.

1. Наявність власних коштів (В) – визначається як різниця між власним капіталом та необоротними активами підприємства:

$$В = ВК - НА \quad (2.3)$$

2. Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал) (ВД) – визначається збільшенням попереднього показника на суму довгострокових зобов'язань (ДЗ):

$$ВД = В + ДЗ \quad (2.4)$$

3. Наявність загальних коштів (ЗК) – фінансування запасів визначається збільшенням попереднього показника на суму короткострокових кредитів банків (КК):

$$ЗК = ВД + КК \quad (2.5)$$

Розрахунки цих даних наведені у таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Показники наявності джерел фінансування запасів

Показник	2019	2020	2021
Наявність власних коштів (В)	4624,8	8577,2	10873,2
Наявність власних та довгострокових позикових коштів(ВД)	4624,8	8577,2	10873,2
Наявність загальних коштів (ЗК)	5469	8677,9	5469

Трьом показникам наявності джерел фінансування запасів відповідають три показники забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування (таблиця 2.13).

Таблиця 2.13

Показники забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування

Показник	Алгоритм розрахунку	2019	2020	2021
Надлишок або дефіцит власних коштів	$\Phi_{В} = В - З$	-11149,6	-12374,7	-11303,5
Надлишок або дефіцит власних та довгострокових позикових коштів	$\Phi_{ВД} = ВД - З$	-11149,6	-12374,7	-11303,5
Надлишок або дефіцит загальних коштів	$\Phi_{ЗК} = ЗК - З$	-10305,4	-12274	-16707,7

Для характеристики фінансового стану на підприємстві розглядають чотири типи фінансової стійкості.

Перший – абсолютна фінансова стійкість.

Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має такий вигляд:

$$S = \{1,1,1\}; \quad (2.6)$$

$$B > 3п$$

Такий тип фінансової стійкості характеризується тим, що всі запаси підприємства покриваються власними коштами, тобто підприємство не залежить

від зовнішніх кредиторів, що трапляється вкрай рідко. Більше того, абсолютна фінансова стійкість навряд може розглядатись як ідеальна, оскільки означає, що керівництво підприємства не використовує зовнішні джерел фінансування для основної діяльності.

Другий – нормальна фінансова стійкість.

Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має вигляд:

$$S = \{0,1,1\}; \quad (2.7)$$

$$B < 3\Pi < B + ДЗ$$

У цій ситуації підприємство використовує для покриття запасів, крім власних коштів також і довгострокові позикові кошти. Такий тип фінансування запасів є «нормальним» з точки зору фінансового менеджменту. Нормальна фінансова стійкість є найбільш бажаною для підприємства.

Третій – нестійке (передкризове) фінансове становище.

Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має такий вигляд:

$$S = \{0,0,1\}; \quad (2.8)$$

$$B + ДЗ < 3\Pi < B + ДЗ + КК$$

Спостерігається порушення платоспроможності, але зберігається можливість відновлення рівноваги внаслідок поповнення джерел власних коштів, скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів. Фінансова нестійкість вважається нормальною (допустимою), якщо величина залучених для фінансування запасів короткострокових кредитів та запозичених коштів не перевищує сумарної вартості сировини, матеріалів та готової продукції.

Четвертий – кризовий фінансовий стан.

Трикомпонентний показник типу фінансової стійкості має такий вигляд:

$$S = \{0,0,0\}; \quad (2.9)$$

$$Зп > В + ДЗ + КК$$

Підприємство перебуває на межі банкрутства, оскільки грошові кошти, короткострокові цінні папери та дебіторська заборгованість не покривають навіть кредиторської заборгованості та прострочених позик.

Проаналізуємо критерії оцінки фінансової стійкості для підприємства ТОВ «Ресторація сервіс».

Таблиця 2.14

Критерії оцінки фінансової стійкості підприємства

Показники	Тип фінансової стійкості				Роки		
	абсолютна	нормальна	нестійка	кризова	2019	2020	2021
$\Phi^B = B - З$	$\Phi^B \geq 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$	-11149,6	-12374,7	-11303,5
$\Phi^{ВД} = ВД - З$	$\Phi^{ВД} \geq 0$	$\Phi^{ВД} \geq 0$	$\Phi^{ВД} < 0$	$\Phi^{ВД} < 0$	-11149,6	-12374,7	-11303,5
$\Phi^{ЗК} = ЗК - З$	$\Phi^{ЗК} \geq 0$	$\Phi^{ЗК} \geq 0$	$\Phi^{ЗК} \geq 0$	$\Phi^{ЗК} < 0$	-10305,4	-12274,0	-16707,7

Проаналізувавши критерії оцінки фінансової стійкості ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки, можемо зробити висновок, що підприємство знаходиться в кризовому стані. Така ситуація свідчить про нездатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Вона стає причиною неприпустимого фінансового стану в поточному періоді, що призводить до втрати фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі. Керівництву підприємства необхідно терміново з'ясувати причини такого стану, розробити заходи щодо відновлення фінансової стійкості. Необхідно спрямовувати дії на обґрунтування зменшення запасів і витрат, поповнення власних оборотних коштів, прискорення обертання капіталу в поточних активах.

Висновки до розділу 2

Об'єктом дослідження дипломної роботи є товариство з обмеженою відповідальністю «Ресторація Сервіс», яке займається постачанням професійним кухонним обладнання, інвентарем та посудом для ресторанів, кафе та ін. Підтримуючи статус найбільшого магазину ресторанного та кухонного обладнання в Україні, компанія пропонує клієнтам великий каталог товарів.

У магазині кожен клієнт зможе обрати професійне обладнання для ресторанів, кафе та інших місць громадського харчування. Враховуючи інтер'єр та площу закладу, який необхідно оснастити сучасним кухонним інвентарем для шеф-кухаря, в магазині представлено обладнання різних брендів, розмірів, кольорів та цінової категорії.

Провівши аналіз фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» можна зробити висновок, що показники фінансової стійкості не відповідають рекомендованим значенням. Коефіцієнт фінансової незалежності у 2019, 2020 та 2021 роках складає 0,24; 0,34 та 0,37 відповідно, коли його нормативне значення має дорівнювати 0,5-0,6. Усі коефіцієнти фінансової залежності більші за нормативне значення (< 2). Підприємство зменшило свою можливість вільно маневрувати власними коштами. Проаналізувавши коефіцієнт фінансового ризику, робимо висновок, що за 2019-2021 роки, цей показник перевищив свого критичного значення (< 1). У 2019 році він склав 3,12, у 2020 році- 1,96, а у 2021 році- 1,7. Підприємство залежить від зовнішніх інвесторів та кредиторів.

Абсолютними показниками фінансової стійкості є показники, що характеризують міру забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування. Провівши розрахунки показників забезпеченості цих запасів, бачимо, що за 2019 рік дефіцит власних коштів та довгострокових позикових коштів склав — -11149,6 тис. грн, у 2020 — -12374,7 тис грн, у 2021— -11303,5 тис. грн. А дефіцит загальних коштів склав: -10305,4; -12274; -16707,7 відповідно у 2019, 2020 та 2021 роках.

Проаналізувавши критерії оцінки фінансової стійкості ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки, можемо зробити висновок, що підприємство знаходиться в кризовому стані та не є фінансово стійким. Підприємство має дефіцит власного оборотного капіталу для покриття найбільш мобільної частини активів – запасів. Керівництву підприємства необхідно терміново з'ясувати причини такого стану, розробити заходи щодо відновлення фінансової стійкості.

Дослідивши ліквідність за даними підприємства ТОВ «Ресторація Сервіс» за 2019-2021 рр., бачимо, що коефіцієнти абсолютної ліквідності та маневреності робочого капіталу дорівнюють «0». Причиною цього стало те, що підприємство не здатне покрити найбільш термінові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів. Проаналізувавши показники довгострокової платоспроможності можемо зробити висновок, що у 2019 році коефіцієнт фінансового забезпечення першого та другого ступеня склали 5,39, у 2020-11,21, а у 2021-13,54. Зростання їх у тенденції є позитивним станом для підприємства. Його можна вважати потенційно платоспроможним.

РОЗДІЛ 3

ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс»

Аналіз фінансової стійкості є відображенням стану підприємства з урахуванням джерел формування та забезпечення запасів, які дають характеристику діяльності, оновлення та розвитку підприємства, оцінюючи при цьому рівень залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Основними причинами зниження рівня фінансової стійкості є відсутність своєчасної реакції на зміни у ситуації на галузевому ринку. Будь-якому підприємству необхідно безперервно підтримувати високий рівень фінансового розвитку. Необхідно зосередити свою увагу на виборі основної стратегії розвитку підприємства, що дозволить найбільш повно оцінити та використати наявні можливості.

За результатами проведеного у розділі 2 аналізу діяльності підприємства для ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки, виявлено є деякі недоліки, які не дозволяють підприємству вести свою діяльність ефективно.

Поліпшити платоспроможність підприємства можна шляхом ефективної роботи з активами - збільшуючи їх оборотність, грамотної роботи з дебіторською заборгованістю - оптимізуючи її строки. Прагнення підприємства до гарантованої платоспроможності часто приводить до нагромадження великого резерву ліквідних засобів, що приводить до вповільнення оборотності капіталів і до виникнення упущеної вигоди від інших альтернативних вкладень. [38]

ТОВ «Ресторація сервіс» не здатне покрити найбільш термінові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів.

При забезпеченні підвищення платоспроможності підприємства застосовується раціональний та збалансований процес керування грошовими потоками. Основними засадами такого керування окремі вчені визначають:

1) забезпечення мінімального необхідного обсягу грошових ресурсів для постійного проведення поточних розрахунків;

2) постійний моніторинг за вхідними та вихідними грошовими потоками;

3) формування резерву тимчасово вільних грошових коштів, які можливо спрямувати на розширення діяльності підприємства;

4) оптимізація системи розрахунків із постачальниками і покупцями, тобто обґрунтування політики надання комерційних кредитів і отримання відстрочки платежів;

5) мобілізація резервів грошових ресурсів для відшкодування непередбачених витрат

6) трансформація вільних грошових коштів у високоліквідні активи, а також зворотна їх конвертація для поповнення залишку грошових коштів [39].

Серед основних методів вдосконалення керування ліквідністю і платоспроможністю підприємств варто застосовувати:

- оптимізацію структури ліквідних активів,
- зменшення витрат на адміністративну діяльність,
- підвищення ефективності використання позикового капіталу,
- оптимізацію дебіторської заборгованості,
- вдосконалення технології виробництва та організації праці.

Проаналізувавши критерії оцінки фінансової стійкості ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки, можемо зробити висновок, що підприємство знаходиться в кризовому стані.

Враховуючи поточну ситуацію в країні для підвищення ефективності планування буде доречно провести SWOT-аналіз підприємства.

SWOT-аналіз можна візуалізувати за допомогою табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Стандартна матриці SWOT

Вплив	Позитивний	Негативний
Внутрішнє середовище	Strengths	Weaknesses
Зовнішнє середовище	Opportunities	Threats

Проведемо SWOT-аналіз підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» до 2022 року (табл.3.2).

Таблиця 3.2

SWOT - аналіз підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» до впровадження воєнного стану (до 24.02.22)

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Внутрішнє середовище	<ol style="list-style-type: none"> 1) Визнаний лідер на ринку товарів 2) Імідж надійного партнера 3) Зростання числа постійних клієнтів/партнерів 4) Орієнтація на задоволення потреб клієнтів/партнерів 5) Репутація виробника якісної продукції 6) Наявність інтернет-сайту 7) Можливість доставки товару по всій території України. 8) Наявні конкурентні переваги, високе співвідношення ціна/якість 9) Не велика кількість конкурентів на ринку 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Недостатньо ефективна робота служб маркетингових досліджень 2) Недостатньо високий прибуток 3) Відсутність чітко вираженої стратегії підприємства
	Можливості (O)	Загрози (T)
Зовнішнє середовище	<ol style="list-style-type: none"> 1) Можливість розширення асортименту товару. 2) Розширення ринків збуту, вихід на експорт товару. 3) Використання сучасних схем автоматизації, нововведень, заснованих на досягненнях сучасних технологій 4) Можливість залучення інвестицій 5) Пошук шляхів зниження собівартості продукції і послуг 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Підвищення собівартості товару 2) Поява нових конкурентів 3) Загроза пандемії 4) Зниження репутації. 5) Кризовий стан підприємства

Таким чином, робимо висновок, що до кризового фінансового стану підприємства призвели: недостатньо ефективна робота маркетингового відділу, недостатньо високий прибуток підприємства, відсутність чутко вираженої стратегії підприємства. Також, на таке становище вплинули і зовнішні фактори: поява нових конкурентів, та зниження репутації через це. Загроза пандемії COVID-19, яка заповонила весь світ та підвищення собівартості товарів для реалізації.

Для виходу з кризового стану підприємству потрібно б було:

- 1) підвищити якість товару, та знизити його ціну, шляхом залучення додаткових інвестицій;
- 2) провести додатковий аналіз конкурентів, задля того, щоб виявити їх слабкі та сильні сторони;
- 3) розширити ринок збуту(вихід на експорт товару);
- 4) налагодити роботу служб маркетингових досліджень, щоб виявити потреби клієнтів;
- 5) розробити стратегію, щодо подальшого розвитку підприємства.

Враховуючи форс-мажорні обставини, у яких працює бізнес в Україні з лютого 2022 року, було повторно оцінено перспективи розвитку підприємства за допомогою SWOT–аналізу.

SWOT-аналіз підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» після оголошення воєнного стану наведений у таблиці 3.3.

Як видно з таблиць 3.2 та 3.3, кількість сильних сторін та можливостей підприємства значно зменшилася на відміну від слабких сторін та загроз, що з'явилися після впровадження воєнного стан, що погіршує перспективу виходу підприємства з кризового стану.

Так, підприємство не має змоги вплинути на зміну процесів логістики, які з'явилися в результаті війни та кризової ситуації в країні. Оскільки підприємство ТОВ «Ресторація сервіс» – торгівельне, то проблеми зв'язані з логістикою мають значний вплив на його фінансове становище.

Таблиця 3.3

**SWOT - аналіз підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» після впровадження
воєнного стану**

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Внутрішнє середовище	1) Визнаний лідер на ринку товарів 2) Імідж надійного партнера 3) Орієнтація на задоволення потреб клієнтів/партнерів 4) Репутація виробника якісної продукції 5) Наявність інтернет-сайту 6) Не велика кількість конкурентів на ринку	1) Недостатньо ефективна робота служб маркетингових досліджень 2) Недостатньо високий прибуток 3) Відсутність чітко вираженої стратегії підприємства 4) Нестійке фінансове становище підприємства
	Можливості (O)	Загрози (T)
Зовнішнє середовище	1) Можливість розширення асортименту товару. 2) Використання сучасних схем автоматизації, нововведень, заснованих на досягненнях сучасних технологій 3) Пошук шляхів зниження собівартості продукції і послуг	1) Підвищення собівартості товару 2) Кризові ситуації в країні 3) Зміна процесів логістики 4) Поява конкурентів 5) Загроза пандемії 6) Загроза війни (ворожі дії з боку РФ, втрата ринку) 7) Зниження репутації. 8) Кризовий стан підприємства

Таким чином, подальше планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства доцільно проводити з урахуванням результатів SWOT – аналізів.

3.2. Підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства шляхом зростання рівня їх оборотності

Проаналізувавши показники фінансового стану підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки і порівнюючи їх з нормативними показниками, робимо висновок, що підприємству необхідно запровадити систему заходів щодо підвищення його фінансової стійкості та платоспроможності.

Як було зазначено у п. 3.1, одним з вагомих факторів, що впливає на платоспроможність підприємства, а, отже, і на його фінансовий стан в цілому, є стан управління дебіторською заборгованістю.

Дебіторська заборгованість – це сума боргів фізичних чи юридичних осіб, тобто дебіторів, на певну дату, що виникли внаслідок господарських взаємовідносин між ними та підприємством. [40]

Як джерело майбутнього повернення коштів, дебіторська заборгованість потребує серйозної уваги. В умовах ринкової економіки наявність незначного обсягу дебіторської заборгованості на підприємстві є допустимим явищем. Основна причина зростання дебіторської заборгованості в підприємства є неспроможність покупця-контрагента виплатити одразу всю суму за отриманий товар.

Зростання дебіторської заборгованості та її несвочасне повернення може призвести до зниження ліквідності активів підприємства, погіршення його фінансового стану, неспроможності відповідати за своїми фінансовими зобов'язаннями, а також до нестачі оборотних коштів, що негативно вплине на результати діяльності.

Проте збільшення суми дебіторської заборгованості не завжди є негативним явищем, свідченням зниження платоспроможності підприємства. Виділяють нормальну та прострочену дебіторську заборгованість. Загрозу для підприємства являє саме прострочена дебіторська заборгованість, адже вона може призвести до сповільнення обертання оборотних коштів, ускладнень з виплатою заробітної плати, придбанням матеріалів та запасів тощо [41].

За допомогою системного підходу можна підвищити фінансову стійкість та платоспроможність ТОВ «Ресторація сервіс». Заплануємо ряд заходів.

Сутність запланованих заходів щодо підвищення фінансової стійкості ТОВ «Ресторація сервіс» повинна ґрунтуватись на покращенні управління оборотними коштами підприємства і збільшенні виручки від реалізації.

Розглянемо, по-перше, захід щодо більш ефективного використання оборотних коштів. Зростання ефективності використання оборотних коштів

підприємства буде проявлятися у прискоренні оборотності обігових коштів. Одним із методів прискорення оборотності активів є ефективне управління дебіторською заборгованістю. У процесі діяльності у підприємства виникла дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги.

Дебіторська заборгованість ТОВ «Ресторація сервіс» на кінець 2020 року склала 5484,1 тис. грн, а на кінець 2021 – 6278, 5 тис грн. Можемо помітити, що сума дебіторської заборгованості суттєво збільшилася. Це можна пояснити передусім загостренням кризи, зниженням рівня розрахунків за надані послуги.

Розрахуємо втрати підприємства від інфляції у зв'язку з дебіторською заборгованістю за 2021 р.:

1. Визначимо середньорічну дебіторську заборгованість.

$$ДЗ = (Дз. п. + Дз. к.) / 2 \quad (3.1)$$

де Дз.п. - дебіторська заборгованість на початок року;

Дз.к. - дебіторська заборгованість на кінець року.

$$ДЗ = (5484,1 + 6278,5) / 2 = 5881,3 \text{ тис грн}$$

2. Визначимо коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості:

$$K_o = ЧД / ДЗ \quad (3.2)$$

де ЧД - Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції

$$K_o = 50836,6 / 5881,3 = 8,6 \text{ об}$$

3. Період обороту дебіторської заборгованості:

$$T_{об} = 360 / K_o \quad (3.3)$$

$$T_{об} = 42 \text{ дні}$$

4. Визначимо темп інфляції за період обороту:

$$T_{i \text{ за } T_{об}} = I_p / 360 \times T_{об} \quad (3.4)$$

де I_p - індекс інфляції за 2021 рік. $I_{2021} = 110\%$

$$T_{i \text{ за } 42 \text{ днів}} = 1,1 / 360 \times 42 = 0,128 \text{ або } 12,8\%$$

5. Визначимо зниження купівельної спроможності грошей, тобто втрати підприємства за 42 днів обороту дебіторської заборгованості:

$$З \text{ к.с} = T_i\% / (100 + T_i\%) \quad (3.5)$$

де T_i - темп інфляції за період обороту.

$$З \text{ к.с} = 12,8 / (100 + 12,8) = 0,113.$$

6. Втрати коштів за оборот дебіторської заборгованості ТОВ «Ресторація сервіс» склали:

$$В_{тр} = З \text{ к.с} \cdot ДЗ \quad (3.6)$$

$$В_{тр} = 0,113 \cdot 5881,3 = 664,6 \text{ тис грн}$$

7. Визначимо втрати ТОВ «Ресторація сервіс» від інфляції в наслідок дебіторської заборгованості за 1 рік:

$$В_{тр \text{ за } 2021 \text{ рік}} = K_o \cdot В_{тр} \quad (3.7)$$

$$В_{тр \text{ за } 2021 \text{ рік}} = 664,6 \cdot 8,6 = 5715,45 \text{ тис грн}$$

Отже, за 2021 рік підприємство ТОВ «Ресторація сервіс» внаслідок інфляції у зв'язку з наявністю дебіторської заборгованості втратило 5715,45 тис. грн.

У процесі управління дебіторською заборгованістю з метою прискорення розрахунків доцільно використовувати сучасні форми її рефінансування. Під рефінансуванням розуміють переведення дебіторської заборгованості в інші форми оборотних активів підприємства (грошові кошти або високоліквідні цінні папери) з метою прискорення розрахунків. До основних форм рефінансування дебіторської заборгованості можна віднести спонтанне фінансування та факторинг [42].

Незалежно від виду операції рефінансування її використання базується на єдиних принципах:

– загальні витрати на рефінансування не повинні перевищувати

очікуваний прибуток від використання вивільнених з обороту коштів;

- витрати на рефінансування не повинні перевищувати вартості короткострокових кредитів для підтримки платоспроможності підприємства до інкасації дебіторської заборгованості;

- витрати, на рефінансування не повинні перевищувати інфляційні втрати у випадку затримки платежів.

Факторинг полягає у переуступленні банку або факторинговій компанії права на отримання грошових коштів за платіжними документами за поставлену продукцію. В подальшому борги з покупців стягує вже банк або факторингова компанія, але якщо з боку продавця порушені договірні зобов'язання (наприклад, якість не відповідає умовам договору), весь ризик, пов'язаний зі стягненням боргів знову переходить на саме підприємство [43].

Визначимо ціну рефінансування дебіторської заборгованості за допомогою факторингу на основі варіативного підходу. Середня дебіторська заборгованість ТОВ «Ресторація сервіс» за 2021 рік склала 5881,3 тис. грн. Припустимо, що підприємство може продати банку право на стягнення певної величини дебіторської заборгованості. Визначимо оптимальну величину обсягу дебіторської заборгованості, яку підприємство продає банку, виходячи з того, що підприємство може продавати банку право на стягнення від 10 до 50% обсягу дебіторської заборгованості.

У таблиці 3.4 представлені варіанти частки дебіторської заборгованості для продажу банку. Розглянемо розрахунок для 50%.

Якщо підприємство продасть банку право на стягнення 50% дебіторської заборгованості на суму 2940,65 тис. грн. Припустимо, що розмір встановленої банком комісійної винагороди становитиме 3% від суми боргу. Банк надасть підприємству кредит у формі попередньої оплати 80 % від загальної суми боргу під 17 % річних.

Комісійна винагорода: $2940,65 \times 0,03 = 88,2$ тис. грн.

Плата за кредит: $(2940,65 \times 0,80) \times 0,17 = 399,9$ тис. грн.

Загальні витрати на рефінансування: $88,2 + 399,9 = 488,1$ тис. грн.

З урахуванням розрахованої суми додаткових витрат визначимо суму коштів, додатково отримуваних підприємством:

$$A \text{ дод} = 2940,65 - 488,1 = 2452,5 \text{ тис. грн}$$

Таблиця 3.4.

Визначення оптимальної частки дебіторської заборгованості
ТОВ «Ресторація сервіс» для продажу банку

Показник	Частка дебіторської заборгованості до продажу банку, %				
	10	20	30	40	50
Сума дебіторської заборгованості, відповідно вказаній частці, тис. грн.	588,13	1176,3	1764,4	2352,5	2940,65
Встановлена банком винагорода (3% від суми), тис. грн.	17,64	35,28	52,93	70,57	88,2
Плата за кредит, тис. грн.	79,98	159,97	239,96	319,94	399,9
Загальні витрати на рефінансування, тис. грн.	97,63	195,26	292,89	390,52	488,1
Додаткові грошові кошти, які отримає підприємство, тис. грн.	490,5	981	1471,5	1962	2452,5

Як видно з табл. 3.4 сума додатково отримуваних коштів підприємства внаслідок рефінансування дебіторської заборгованості за допомогою факторингу найвища за варіантом у 50% і вона складає 2452,5 тис. грн. тому для реалізації в якості заходу для підвищення фінансової стійкості обираємо саме цей варіант.

Хоча рентабельність активів підприємства не дасть можливості покрити втрати підприємства у зв'язку з рефінансуванням дебіторської заборгованості за рахунок факторингу, але дасть можливість залучити 2452,5 тис. грн. грошових активів і тим самим підвищити рівень платоспроможності підприємства.

Таким чином, операція рефінансування дебіторської заборгованості за допомогою факторингу ефективна. Даний захід дозволить зменшити обсяг дебіторської заборгованості на суму 2940,65 тис. грн., збільшити обсяг грошових надходжень на суму 2452,5 тис. грн. і за рахунок цього зменшити обсяг поточних зобов'язань ТОВ «Ресторації сервіс».

3.3. Планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за допомогою розрахунково-аналітичного методу

Розрахунково-аналітичний – це метод експертної оцінки перспектив розвитку підприємства. При застосуванні розрахунково-аналітичного методу планові показники розраховують, беручи до уваги дані аналізу фінансових показників за минулий рік та прогнозованих індексів їх зміни в плановому році.

Розраховуються середньорічні темпи зростання за показниками, які представлені в таблиці 3.5 та рис. 3.1

Таблиця 3.5

Планування фінансових результатів за середніми темпами зростання

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Розрахований темп росту	Прогноз на 2022 р.	Абсолютне відхилення
Запаси	15774,4	20951,9	22176,7	1,2	26294,7	4118,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	5198,7	5484,1	6278,5	1,1	6899,8	621,3
Поточні зобов'язання і забезпечення	17728	18492	19963	1,1	21184,0	1221,0

В результаті проведених розрахунків, бачимо, що у 2022 році планується зростання цих показників. Запаси зростуть на 4118 тис. грн, та складатимуть 26294,7 тис. грн. Дебіторська заборгованість за 2022 рік складе 6899,8 тис. грн, що на 621,3 тис грн більше ніж у 2021 році. Поточні зобов'язання та забезпечення також зростуть і складатимуть 21228 тис. грн, а у 2021 році цей показник складав - 19963 тис. грн.

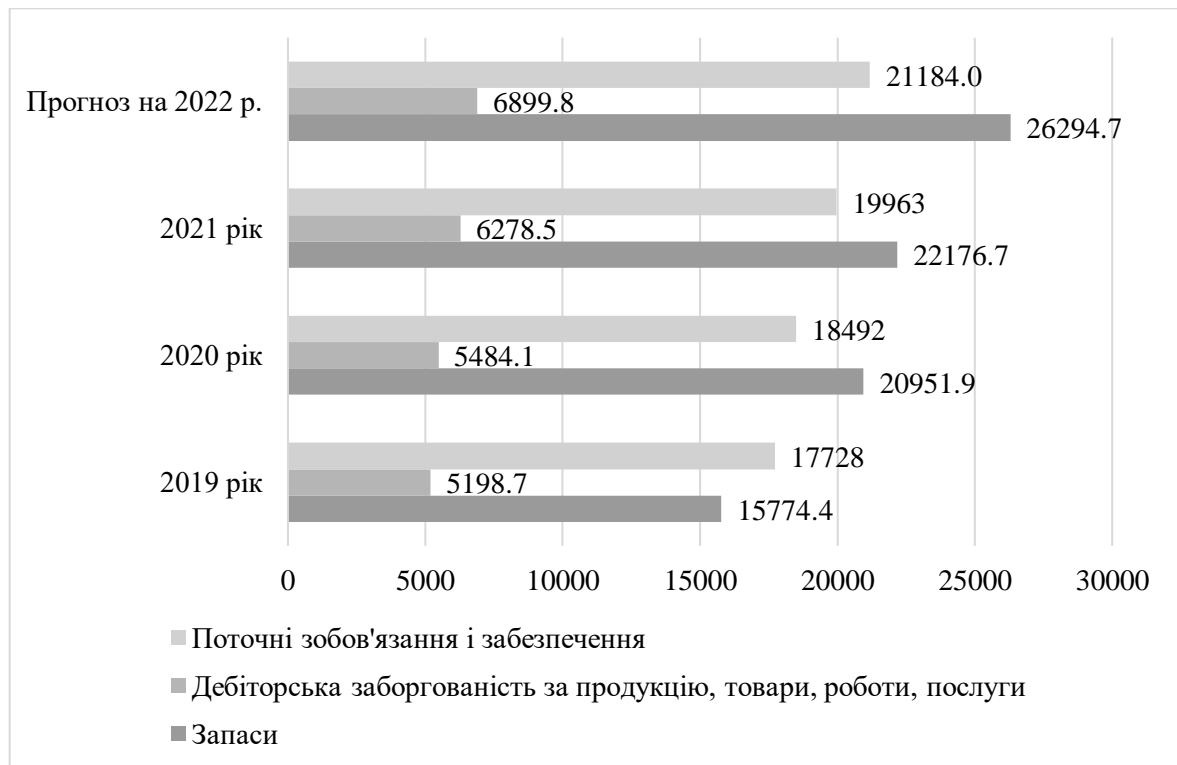

Рис. 3.1. Планові показники запасів, дебіторської заборгованості за продукцією, товарів, послуг та поточних зобов'язань та забезпечень

Проведемо планування показників, які характеризують фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, а саме: коефіцієнти поточної та швидкої ліквідності, коефіцієнти фінансової незалежності, залежності, маневреності власного капіталу, фінансового ризику та покриття запасів (табл. 3.6, рис. 3.2 та 3.3).

Таблиця 3.6

Планування фінансових результатів за середніми темпами зростання

Показники	Нормативне значення	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Розрахований темп росту	Прогноз на 2022 р.
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття)	> 1	1,26	1,46	1,54	1,11	1,70
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	0,37	0,33	0,43	1,08	0,46

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,5-0,6	0,24	0,34	0,37	1,24	0,46
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	4,12	2,96	2,7	0,81	2,19
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	збільшення	7,06	4,84	4,33	0,78	3,39
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	3,12	1,96	1,7	0,74	1,25
Коефіцієнт покриття запасів	більше 0,6-0,8	0,29	0,41	0,49	1,30	0,64

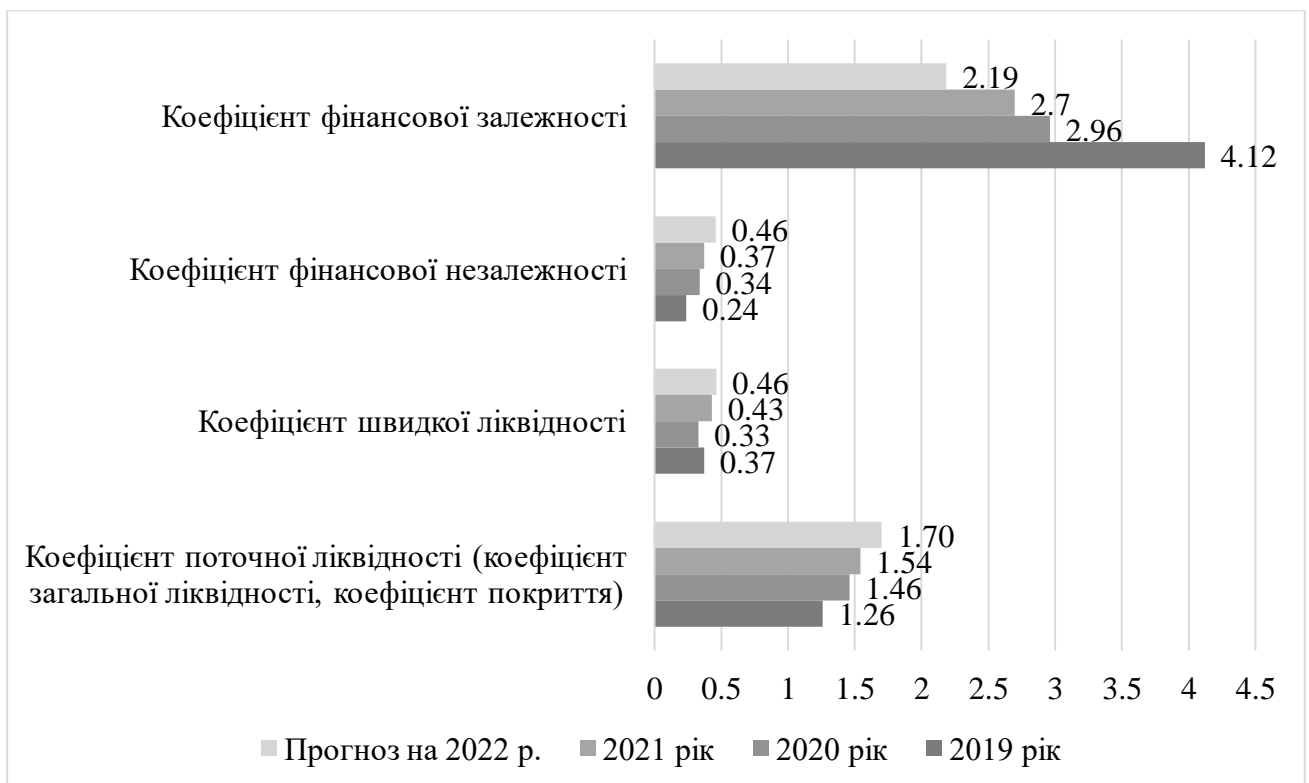

Рис. 3.2. Планові показники коефіцієнтів фінансової незалежності, залежності, швидкої ліквідності та поточної ліквідності

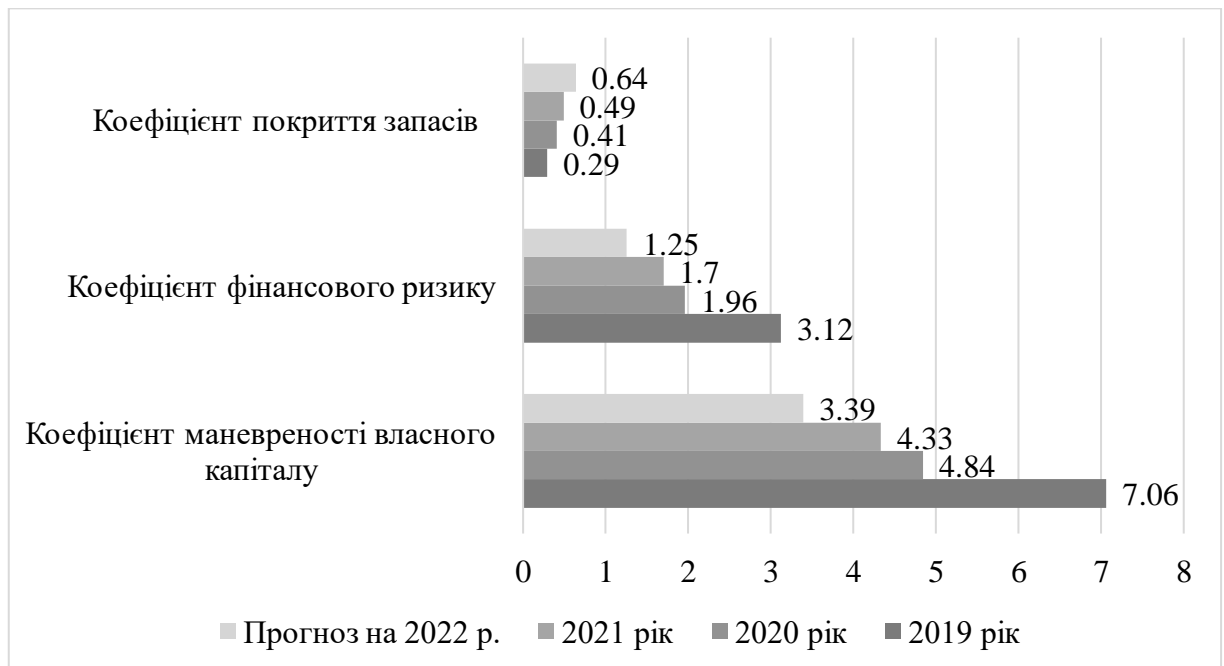

Рис. 3.3. Планові показники коефіцієнтів покриття запасів, фінансового ризику та власного капіталу

Як видно з отриманих результатів, у 2022 році очікуємо наступне:

Коефіцієнт поточної ліквідності складе 1,7, що більше ніж у 2021 році. Тенденція щодо зростання цього коефіцієнта позитивно впливає на підприємство.

Що стосується коефіцієнта швидкої ліквідності, бачимо, що він трохи зросте порівняно з 2021 роком та складе 0,46. Нормативне значення цього показника $> 0,5$. Хоч у 2022 році за розрахунково-аналітичним методом він не досягне свого нормативного значення, але дивлячись на тенденцію за 2019-2022 роки, можемо прогнозувати, що у 2024-2025 рока, він зможе досягти свого нормального значення (якщо якісь зовнішні чи внутрішні фактори його не змінять).

Нормативне значення фінансової незалежності дорівнює 0,5-0,6. У 2022 році цей показник складе 0,46, що на 0,09 більше ніж у 2021 році. А коефіцієнт фінансової залежності буде дорівнювати 2,19, коли у нормальних умовах його показник повинен бути менше за 2.

Бачимо, тенденцію щодо спаду коефіцієнта маневреності власного

капіталу. У 2021 році він склав 4,33, а у 2022 році- 3,39. Підприємство у 2022 році може зменшити свою можливість вільно маневрувати власними коштами.

Стосовно коефіцієнта фінансового ризику, можемо прослідкувати тенденцію щодо його зменшення. Так, у 2022 році він не досягне свого нормативного значення, але у перспективі, якщо цей показник і далі буде зменшуватися, то це добре вплине на фінансову стійкість підприємства. Залежність підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів стане менша.

Коефіцієнт покриття запасів у 2022 році досягне своєї норми та складе 0,64.

Отже, можемо зробити висновок, що планування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на 2022 рік розрахунково-аналітичним методом є дуже не плохим. Так, не всі його показники та коефіцієнти досягнуть нормативного значення, але порівняно з 2021 роком, підприємство стане більш фінансово стійке та платоспроможне.

3.4 Планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за допомогою методу ковзної середньої

Найпоширенішим у процесі прогнозування є метод визначення ковзної середньої. За допомогою методу – ковзних середніх – здійснюється заміна фактичних значень статистичного ряду середніми, які розраховуються за певний інтервал згладжування.

Для прогнозування чистого прибутку методом ковзної середньої використаємо формулу 3.7.

$$Y_{t+1} = m_{t-1} + \frac{1}{n} * (Y_t - Y_{t-1}) \quad (3.8)$$

де $t + 1$ – прогнозуючий період;

t – період, передуючий прогнозованому (рік, місяць і т.д.);

Y_{t+1} – прогнозуючий показник;

m_{t-1} – ковзна середня за 2 періоди до прогнозного;

n – інтервал згладжування;

U_t – фактичне значення досліджуваного показника;

U_{t-1} – фактичне значення досліджуваного показника за два періоди, що передують прогнозованому.

Розглянемо показники наведені у таблиці 3.7. за допомогою методу ковзної середньої.

Таблиця 3.7

Планування показників платоспроможності та фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» на 2022 рік методом ковзної середньої.

Показник	Рік	Значення	За 2 роки	Стандартна похибка
Запаси	2019	15774,4		
	2020	20951,9	18363,15	
	2021	22176,7	21564,3	1881,04
	2022		18771,42	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2019	5198,7		
	2020	5484,1	5341,4	
	2021	6278,5	5881,3	298,44
	2022		5606,2	
Поточні зобов'язання і забезпечення	2019	17728		
	2020	18492	18110	
	2021	19963	19227,5	586,04
	2022		18600,33	

Дивлячись на таблицю 3.7, можемо зробити висновок, що запаси, дебіторська заборгованість та поточні зобов'язання підприємства за методом ковзної середньої у 2022 році зменшаться та складуть 18771,42 тис. грн. , 56062 тис. грн та 18600,33 тис грн відповідно.

Розрахунки досліджуваних коефіцієнтів на 2022 рік за методом ковзної середньої наведені у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Планування коефіцієнтів платоспроможності та фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» на 2022 рік методом ковзної середньої.

Показник	Нормативне значення	Рік	Значення	За 2 роки	Стандартна похибка
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття)	> 1	2019	1,26		
		2020	1,46	1,36	
		2021	1,54	1,50	0,08
		2022		1,39	
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	2019	0,37		
		2020	0,33	0,35	
		2021	0,43	0,38	0,04
		2022		0,38	
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,5-0,6	2019	0,24		
		2020	0,34	0,29	
		2021	0,37	0,36	0,04
		2022		0,30	
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	2019	4,12		
		2020	2,96	3,54	
		2021	2,7	2,83	0,42
		2022		3,45	
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	збільшення	2019	7,06		
		2020	4,48	5,77	
		2021	4,33	4,41	0,91
		2022		5,72	
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	2019	3,12		
		2020	1,96	2,54	
		2021	1,7	1,83	0,42
		2022		2,45	
Коефіцієнт покриття запасів	більше 0,6-0,8	2019	0,29		
		2020	0,41	0,35	
		2021	0,49	0,45	0,05
		2022		0,38	

Отже, згідно з таблиці 3.8 можемо побачити, що у 2022 році прогнозне значення коефіцієнту поточної ліквідності становить 1,39. Це значення менше за 2021 рік (1,54), але більше за нормативне, що показує наскільки добре активи підприємства планують перекривають короткострокові зобов'язання.

Аналізуючи коефіцієнт швидкої ліквідності, можемо побачити, що цей показник у 2022 році, впаде на 0,05 порівняно з 2021 роком. Нормативне

значення цього показника має дорівнювати $> 0,5$, це говорить про те, що у 2022 році, він не досягне норми.

За методом прогнозування ковзної середньої, коефіцієнт фінансової незалежності у 2022 році склав 0,3, менше за значення у 2021 році. Тобто спостерігаємо продовження зниження фінансової стійкості підприємство ТОВ «Ресторація сервіс».

Стосовно показника коефіцієнта фінансової залежності, бачимо його збільшення порівняно з 2021 роком. Він склав 3,45. Це говорить про те, що на підприємстві у 2022 році планується збільшення частки позикових коштів.

У прогнозованому році коефіцієнт маневреності власного капіталу має тенденцію до збільшення, тобто підприємство може збільшити свою можливість вільно маневрувати власними коштами.

Проаналізувавши коефіцієнт фінансового ризику, можемо зробити висновок у 2022 році цей показник перевищить свого критичного значення (< 1). Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів.

Дивлячись на коефіцієнт покриття запасів, бачимо прогнозування його спаду у 2022 році, що не є позитивним показником для підприємства. Це означає, робочій капітал підприємства у наступному році не зможе перекрити його запаси.

Варто зазначити, що планування та прогнозування діяльності підприємства є не простим завданням, особливо в умовах форс-мажорних обставин, коли посилюється вплив зовнішніх неконтрольованих факторів. Кризова ситуація у країні призводить до коливань та нестабільності фінансових ринків та швидких змін у фінансових відносинах. Через це, фінансові прогнози не можуть бути виконані з великою точністю. А очікувані прогнозні показники вважаються доцільними за сталих умов діяльності підприємства.

У п.3.3 та 3.4 були проведені розрахунки щодо прогнозування фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» за допомогою розрахунково-аналітичного методу та методу ковзної середньої.

Порівняльні значення прогнозування коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» на 2022 рік розрахунково-аналітичним методом та методом ковзної середньої наведені у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Порівняльна таблиця прогнозування коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на 2022 рік розрахунково-аналітичним методом та методом ковзної середньої

Показник	Нормативне значення	Метод		Середнє значення двох методів
		Розрахунково-аналітичний	Ковзна середня	
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття)	> 1	1,70	1,39	1,545
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	0,46	0,38	0,42
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,5-0,6	0,46	0,30	0,38
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	2,19	3,45	2,82
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	збільшення	3,39	5,72	4,555
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	1,25	2,45	1,85
Коефіцієнт покриття запасів	більше 0,6-0,8	0,64	0,38	0,51

Згідно з наведеними даними можемо зробити висновок, що прогнозні показники, отримані в результаті застосування двох методів, мають значні відхилення, тому доцільно розрахувати їх середнє значення.

Враховуючи існуючі загрози розвитку підприємства, виявлені в результаті проведеного SWOT-аналізу, вважаємо за доцільне застосувати понижуючий коефіцієнт до отриманих в результатів проведеного планування значень коефіцієнтів. Знизимо плановий показник на 10%. В такий спосіб буде підвищено достовірність планування (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Прогнозування коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на 2022 рік з урахуванням понижуючого коефіцієнту

Показник	Нормативне значення	Середнє значення двох методів	Плановий показник з урахуванням понижуючого коефіцієнту
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття)	> 1	1,545	1,39
Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	0,42	0,38
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,5-0,6	0,38	0,34
Коефіцієнт фінансової залежності	< 2	2,82	2,54
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	збільшення	4,555	4,10
Коефіцієнт фінансового ризику	< 1	1,85	1,67
Коефіцієнт покриття запасів	більше 0,6-0,8	0,51	0,46

Таким чином, проведене прогнозування коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на 2022 рік з урахуванням понижуючого коефіцієнту показало, що коефіцієнт поточної ліквідності складатиме 1,39. Активи підприємства, будуть здатні перекривати борги підприємства.

Дивлячись на коефіцієнт швидкої ліквідності, який у 2022 році складе 0,38, можемо сказати, що для виконання своїх фінансових зобов'язань підприємство не зможе вмити та легко використати готівку.

Аналізуючи коефіцієнти фінансової незалежності та залежності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс», можемо сказати, що дане підприємство буде залежить від зовнішніх позик у 2022 році. Його показники склали 0,34 та 2,54 відповідно.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу складе 4.1. У 2022 році підприємство ще більше втратить свою можливість вільно маневрувати власними коштами.

Враховуючи коефіцієнт фінансового ризику, можемо стверджувати, що підприємство очікує посилення залежності від зовнішніх інвесторів та кредиторів. А аналізуючи коефіцієнт покриття, бачимо, що робочій капітал підприємства у наступному році не зможе перекрити його запаси. У 2022 році цей показник складе 0,46.

Висновок до розділу 3

Згідно з розділу 3 можна стверджувати, що основною причиною зниження рівня фінансової стійкості та платоспроможності підприємства є не своєчасна реакція на зміни ситуації на ринку. Підприємству ТОВ «Ресторація сервіс» доцільно безперервно дотримувати високий рівень фінансового розвитку.

Провівши планування показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства за допомогою розрахунково-аналітичного методу та методом ковзної середньої, можемо зробити висновок, що прогнозні показники на 2022 рік, отримані в результаті застосування двох методів, мають значні відхилення, тому доцільно було розрахувати їх середнє значення.

Також, беручи до уваги існуючі загрози розвитку підприємства, виявлені в результаті проведених SWOT-аналізів, гадаємо доречним було застосувати понижуючий коефіцієнт до отриманих в результатів проведеного планування значень коефіцієнтів. Таким чином ми отримали більш реалістичні данні на 2022 рік.

Дивлячись на результати планових показників, можемо зазначити ,що майже всі показники не співпадають зі своїми нормативними значеннями, але умовах нестабільної фінансово-економічної ситуації та воєнного стану в Україні, підприємству необхідно вжити усіх можливих заходів щодо втримання своєї фінансової стабільності.

Для підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємству ТОВ «Ресторація сервіс» необхідно:

- 1) забезпечити мінімальний необхідний обсягу грошових ресурсів для постійного проведення поточних розрахунків;
- 2) постійно моніторити за вхідними та вихідними грошовими потоками;
- 3) сформувати резерв тимчасово вільних грошових коштів, які у майбутньому можна буде використати на розширення діяльності підприємства;
- 4) оптимізувати платіжні системи із постачальниками і покупцями, тобто обґрунтування політики надання комерційних кредитів і отримання відстрочки платежів;
- 5) мобілізувати резерви грошових ресурсів для покриття несподіваних витрат;
- 6) «перетворення» вільних грошових коштів у високоліквідні активи, а також зворотна їх конвертація для поповнення залишку готівки.

ВИСНОВКИ

Одними з найважливіших умов діяльності підприємства є його фінансова стійкість та платоспроможність. Саме ці показники свідчать про те, чи зможе підприємство виконувати свої обов'язки, на ці показники в першу чергу звертають увагу інвестори, бо фінансово стабільні підприємства мають переваги перед іншими в залученні інвестицій та виборів постачальників.

Фінансова стійкість підприємства - це такий стан підприємства, за якого обсяг його власних коштів достатній для погашення зобов'язань у довготерміновому періоді. Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використання.

Платоспроможність підприємства - це його готовність постійно (щоденно) виконувати свої фінансові зобов'язання з платежів, строк сплати яких настав. Це здатність підприємства розраховуватися з кредиторами негайно, в день настання строку платежів, тобто йдеться про постійну наявність у нього в необхідних розмірах платіжних засобів або активів, які можуть негайно бути перетвореними у платіжні засоби (наприклад, швидко-ліквідні цінні папери).

Діяльність будь-якого підприємства можна розглянути як зовні так і всередині. До внутрішніх факторів доцільно віднести обсяг підприємства, рівень гнучкості системи управління; рівень відповідності продукції вимогам споживачів до якості та ціни, стан матеріально-технологічної бази підприємства, новизна технологій, стан майна та фінансових ресурсів, ступінь залежності від зовнішніх кредиторів та інвесторів, ефективність господарсько-фінансових операцій, рівень управління та забезпечення висококваліфікованої репутації підприємства; баланс внутрішніх можливостей з впливом зовнішніх загроз.

Зовнішні фактори – соціально-економічна та політична стабільність в країні; рівень платоспроможного попиту; рівень конкуренції; податкова, кредитно-фінансова, бухгалтерська, інвестиційна політика; зовнішньоекономічна політика держави, ефективність економічних відносин, зміна умов експорту та імпорту, ситуація на ринку постачальників;

інвестиційний клімат, галузеві характеристики, тип ринку, кредитна політика, валютна політика, рівень страхових ставок, науково-технічний прогрес.

Головними задачами оцінки фінансової стійкості підприємства є:

- загальна оцінка стійкості фінансового стану та факторів її зміни;
- визначення запасів підвищення фінансової стійкості;
- прогнозування та планування фінансової стабільності.

На сьогодні, багато підприємств постраждало через форс-мажорні обставини в Україні за останні роки. Одним з найяскравішим прикладом форс-мажорної обставини можна назвати пандемію COVID-19, яка стала небезпечна не тільки для здоров'я, а й для існування малого та середнього бізнесу. Зниження рівня фінансової стійкості відчули підприємства роздрібної торгівлі, готельного та ресторанного бізнесу.

Ще одним прикладом форс-мажорної обставини є війна в Україні. 24 лютого 2022 року Росія почала повномасштабну війну проти України. Багато логістичних ланцюжків повністю розірвані, багато підприємств знищено фізично, деякі не можуть працювати в режимі війни, багато працівників просто виїхали.

Багато підприємств були змушені передислокуватися у більш безпечні місця у країні. Однак навіть ті бізнеси, які відносно далеко від обстрілів, потерпають через проблеми з логістикою та нестачу сировини.

Для підтримки фінансової стійкості підприємств в умовах форс-мажору доцільно:

- 1) постійно проводити оперативний аналіз показників фінансового стану підприємства;
- 2) намагатися швидко адаптувати податкове та фінансове законодавства до форс-мажорних обставин;
- 3) використовувати перспективний аналіз фінансового стану.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є товариство з обмеженою відповідальністю «Ресторація Сервіс», яке займається постачанням професійним кухонним обладнання, інвентарем та посудом для ресторанів, кафе та ін.

Провівши аналіз фінансової стійкості підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» можна зробити висновок, що показники фінансової стійкості не відповідають рекомендованим значенням. Коефіцієнт фінансової незалежності у 2019, 2020 та 2021 роках складає 0,24; 0,34 та 0,37 відповідно, коли його нормативне значення має дорівнювати 0,5-0,6. Усі коефіцієнти фінансової залежності більші за нормативне значення (< 2). Підприємство зменшило свою можливість вільно маневрувати власними коштами. Проаналізувавши коефіцієнт фінансового ризику, робимо висновок, що за 2019-2021 роки, цей показник перевищив свого критичного значення (< 1). У 2019 році він склав 3,12, у 2020 році- 1,96, а у 2021 році- 1,7. Підприємство залежить від зовнішніх інвесторів та кредиторів.

Абсолютними показниками фінансової стійкості є показники, що характеризують міру забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування. Провівши розрахунки показників забезпеченості цих запасів, бачимо, що за 2019 рік дефіцит власних коштів та довгострокових позикових коштів склав — - 11149,6 тис. грн, у 2020 — -12374,7 тис грн, у 2021— -11303,5 тис. грн. А дефіцит загальних коштів склав: -10305,4; -12274; -16707,7 відповідно у 2019, 2020 та 2021 роках.

Проаналізувавши критерії оцінки фінансової стійкості ТОВ «Ресторація сервіс» за 2019-2021 роки, можемо зробити висновок, що підприємство знаходиться в кризовому стані та не є фінансово стійким. Підприємство має дефіцит власного оборотного капіталу для покриття найбільш мобільної частини активів – запасів. Керівництву підприємства необхідно терміново з'ясувати причини такого стану, розробити заходи щодо відновлення фінансової стійкості.

Очікувані прогнозні показники вважаються доцільними за сталих умов діяльності підприємства У період форс-мажорних обставин не так просто зробити планування. Воєнний та кризовий стан в країні призводить до

нестабільності та швидких змін на фінансових ринках. У дипломній роботі було проведено планування підприємства ТОВ «Ресторація сервіс» за допомогою розрахунково-аналітичним методом та методом ковзної середньої. Після аналізу та порівняння прогнозованих показників за цими методами, бачимо, що вони мають значні відхилення. Тому доречним було розрахувати їх середнє значення та за допомогою понижуючого коефіцієнту розрахувати вже нові планові показники.

Проведене планування коефіцієнтів фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на 2022 рік показало, що коефіцієнт поточної ліквідності складатиме 1,39. Активи підприємства, будуть здатні перекривати борги підприємства.

Дивлячись на коефіцієнт швидкої ліквідності, який у 2022 році складе 0,38, можемо сказати, що для здійснення своїх фінансових зобов'язань підприємство не зможе швидко та легко використати конвертованих у гроші активів.

Аналізуючи коефіцієнти фінансової незалежності та залежності підприємства ТОВ «Ресторація сервіс», можемо сказати, що дане підприємство буде залежить від зовнішніх позик у 2022 році. Його показники склали 0,34 та 2,54 відповідно.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу складе 4.1. У 2022 році підприємство ще більше втратить свою можливість вільно маневрувати власними коштами.

Враховуючи коефіцієнт фінансового ризику, можемо стверджувати, що підприємство очікує посилення залежності від зовнішніх інвесторів та кредиторів. А аналізуючи коефіцієнт покриття, бачимо, що робочий капітал підприємства у наступному році не зможе перекрити його запаси. У 2022 році цей показник складе 0,46.

Проаналізувавши результати планових показників, можемо зробити висновок ,що майже всі показники не співпадають зі своїми нормативними значеннями, але в умовах нестабільної фінансово-економічної ситуації та

воєнного стану в Україні, підприємству необхідно вжити усіх можливих заходів щодо втримання своєї фінансової стабільності.

Для підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємству ТОВ «Ресторація сервіс» необхідно:

- 1) забезпечити мінімальний необхідний обсягу грошових ресурсів для постійного проведення поточних розрахунків;
- 2) постійно моніторити за вхідними та вихідними грошовими потоками;
- 3) сформувати резерв тимчасово вільних грошових коштів, які у майбутньому можна буде використати на розширення діяльності підприємства;
- 4) оптимізувати платіжні системи із постачальниками і покупцями, тобто обґрунтування політики надання комерційних кредитів і отримання відстрочки платежів;
- 5) мобілізувати резерви грошових ресурсів для покриття несподіваних витрат;
- 6) «перетворення» вільних грошових коштів у високоліквідні активи, а також зворотна їх конвертація для поповнення залишку готівки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрійчук В.Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва. Економіка АПК. 2018. № 5. С. 52 – 63
5. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 328 с
2. Алексеенко Н.В. Устойчивое развитие предприятия как фактор экономического роста //Економіка і організація управління: зб. наук. пр. – Вип. №3 / під. заг. ред. П.В. Єгорова. - Донецьк: ДонНУ, Каштан, 2008. - С. 59-65.
<https://docplayer.ru/60460641-Ustoychivoe-razvitie-predpriyatiya-kak-faktorekonomicheskogo-rosta-regiona.html>
3. Зайцев О.Н. Оценка экономической устойчивости промышленных предприятий (на примере промышленности строительных материалов): автореф. дисс. ... канд. экон. наук: 08.00.05 „Экономика и управление народным хозяйством" / О.Н. Зайцев. - Хабаровск, 2007. - 23 с.
<http://www.dissercat.com/content/otsenka-ekonomicheskoi-ustoichivostipromyshlennykh-predpriyatii-na-primere-promyshlennosti-0>
4. Сімех Ю. А. Визначення поняття конкурентостійкість підприємства // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Серія «Економічні науки». - Т. X. - 2007. -№ 1. - С. 12-16.
<http://masters.donntu.org/2009/fem/makovska/library/article6.htm>
5. Чикина Е.Д. Совершенствование методов оценки и управления устойчивым развитием предприятия: Автореф. дис. к.э.н. – Белгород, 2007. 179 с.
<http://www.dissercat.com/content/sovershenstvovanie-metodov-otsenki-i-upravleniya-ustoichivym-razvitiem-predpriyatiya>
6. Езерская С.Г. Экономическая устойчивость промышленного предприятия: методологические аспекты и методы оценки [Текст]/ Езерская С.Г // Автореф. на соиск. уч. ст. канд. экон.наук. - Иваново, 2004. - 20с.
<http://www.dslib.net/economika-hoziajstva/jekonomicheskaja-ustojchivostpromyshlennogo-predpriyatija-metodologicheskie-aspekty-i.html>

7. Зеткина О.В. Об управлении устойчивостью предприятия / О.В. Зеткина — М. : Аудит, ЮНИТИ, 2003. — 134 с.
<http://www.electro.niznv.rU/papers/2/00209.htm>
8. Ареф'єва О.В., Городянська Д.М. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення //Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №8. - С. 83-90.
- 9.Гросул В.А. Соціально-економічна стійкість підприємства: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: [монографія] / В.А. Гросул. - Харків: Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі, 2007. - 303 с.
10. Либа В. А., Ревенко Д. С. Экономическая устойчивость предприятия: основные понятия и составляющие системы. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2013. Вип. 1 (21). С. 56–64
11. Заюкова М.С. Теорія фінансової стійкості підприємства: [монографія] / М.С. Заюкова. – Вінниця: Вид-во «Універсум», 2009. – 155с.
12. Москалець К.М. Визначення поняття та функцій категорії «фінансова стійкість» як критерію ефективності фінансової діяльності підприємства / К.М. Москалець // *Materials Vi Mędzynarodowej naukowii-praktycznej konferenji «Nauka I wyksztaicenie bez granic – 2010»*. – 2010. – С. 81-88.
13. Кремень В.М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства / В.М. Кремень, С.Я. Щепетков // *Актуальні проблеми економіки*. – 2011. – №1 (115). – С. 107-115.
14. Юрій Е.О. Дослідження фінансової стійкості в системі оцінки фінансового стану підприємства / Е.О. Юрій, Л.А. Бербека // *Молодий вчений*. – 2018. – № 10(50). – С. 1112-1117
15. Безуглова Т.В. «Економічна стійкість» та «фінансова стійкість» - «Молодий вчений» №3 (06) / 32-34 с. – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2_014_3\(06\)__8.pdf](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2_014_3(06)__8.pdf)

16. Щербань О.Д. Види та методи фінансового планування на підприємстві. Молодий вчений. 2017. № 6(46). С. 530–534.
17. Білик М.Д., Білик Т.О. Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування. Монографія. Київ: ТОВ «ПанТот», 206. 280 с.
18. Schinasi G.J. Safeguarding financial stability: theory and practice / G.J. Schinasi. – Washington, D.C.: International Monetary Fund, 2005. 60.
19. Кремень В. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства / В. М. Кремень, С. Я. Шепетков // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1 (115). – С. 107–115
20. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану підприємств / О.В. Павловська // Фінанси України. – 2015. – № 11. – С. 54-62.
21. . Ганущак Т. В. Оцінка фінансової стійкості підприємства / Т. В. Ганущак // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2009. – С. 104–110.
22. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств [Текст]: навчальний посібник / Л.А. Лахтіонова, Київський національний економічний університет – К.: КНЕУ. – 2004. – 368 с
23. Солотва В. Сутність платоспроможності підприємства / В.Солотва // Фінанси України. - 2010. - №1. - С.116-120
24. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. – К.: КНЕУ, 2008 – с. 88 – 91
25. Косарева І. П. Удосконалення системи управління фінансовою стійкістю підприємств / І. П. Косарева, Є. М. Удовика // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Випуск 23. – С. 246-251.
26. Козлова О.С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства / О.С. Козлова // Молодий вчений. –2017 – № 10 (50). – С. 914-918.

27. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. БД «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
28. Про торгово-промислові палати України : Закон України від 2 грудня 1997 року № 671/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671/97-%D0%B2%D1%80>
29. Кулицький С. Проблеми розвитку економіки України, обумовлені пандемією коронавірусу COVID-19 у світі, та пошук шляхів їх розв'язання. Україна: події, факти, коментарі. 2020. № 9. С. 47–53. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2020/ukr9.pdf>.
30. Білаш Ю.В. Вплив пандемії коронавірусу на фінансовий стан українських підприємств. 2020. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=3804>
31. Релокація на захід України: як бізнес рятує виробництво від війни. URL: <https://www.dw.com/uk/relokatsiia-na-zakhid-ukrainy-yak-biznes-riatuie-vyrobnytstvo-vid-viiny/a-61669236> (дата звернення: 17.05.2022)
32. Як український бізнес працює в умовах війни - дослідження Європейської бізнес-асоціації. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/162/how-ukrainian-business-works-at-war-eba-survey> (дата звернення: 17.05.2022)
33. Шумпетер Й. Капіталізм, соціалізм и демократія: пер. с англ. / Предисл. и общ. ред. В. С. Автономова. М.: Экономика, 1995. 540 с
34. Ткаченко І. П. Фінансовий аналіз: консп. лекц. для студ. усіх форм навч. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 223 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl92.pdf>.
35. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
36. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua.
37. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: КНТУ, 2014. 536 с.
38. Котляр М.Л. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства / М.Л. Котляр // Економічний простір. – 2008.

– № 11. – С. 192–199.

39. Бетехтіна Л. О. Методичні підходи аналізу і оцінки структури та джерел формування оборотних активів / Бетехтіна Л. О. // Вісник Європейського національного університету. – 2009. – № 2. – С. 21–28.

40. Гладких, Т. В. Проблема ідентифікації дебіторської заборгованості як об'єкта обліку у ринкових умовах [Текст] / Т.В. Гладких, Т. В. Гладун // Економічні науки. – 2015. – № 7. – С. 48-50.

41. Мараховська, Т. М. Управління дебіторською заборгованістю підприємств [Текст] / Т. М. Мараховська, О. С. Любенко // Економічні науки. – 2010. – № 9. – С. 34-38.

42. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – К. : Знання, 2005. – 485 с. 6. Василюк

43. Курта Н. В. Сучасні проблеми управління дебіторською заборгованістю / Н. В. Курта // Держава та регіони. – 2008. – № 6. – С. 370–373

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

			Коди
Підприємство	Дата(рік,місяць,число)		2021 01 01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РЕСТОРАЦІЯ СЕРВІС"	за ЄДРПОУ		41056070
Територія <u>Голосівський р-н</u>	за КОАТУУ		8036100000
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ		240
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами для чищення</u>	за КВЕД		46.44
Середня кількість працівників, осіб <u>56</u>			
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>			
Адреса, телефон <u>проспект ВАЛЕРІЯ ЛОБАНОВСЬКОГО, буд. 119, м. КИЇВ, 03039</u>			5011011

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	496,9	-
Основні засоби :	1010	556,1	840,0
первісна вартість	1011	653,2	1 163,4
знос	1012	(97,1)	(323,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 053,0	840,0
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	15 774,4	20 951,9
у тому числі готова продукція	1103	15 754,8	20 950,1
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 198,7	5 484,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	13,0	11,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	165,9	279,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 200,6	342,6
Усього за розділом II	1195	22 352,6	27 069,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	23 405,6	27 909,5

Продовження додатка А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 676,8	9 416,2
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	5 677,8	9 417,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	844,2	100,7
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	15 211,5	16 956,7
розрахунками з бюджетом	1620	398,4	377,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	274,4	260,1
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 273,7	1 057,6
Усього за розділом III	1695	17 727,8	18 492,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	23 405,6	27 909,5

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2020 _____ р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64 227,6	56 728,0
Інші операційні доходи	2120	284,8	394,3
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	64 512,4	57 122,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(45 436,1)	(40 081,9)
Інші операційні витрати	2180	(14 516,1)	(13 523,6)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(59 952,2)	(53 605,5)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	4 560,2	3 516,8
Податок на прибуток	2300	(820,8)	(633,0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	3 739,4	2 883,8

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП
МАРЧЕНКО
ВІКТОРИЯ
ВЕДІТОНА
ВОЛОДИМИР
МАРЧЕНКО ВІКТОРИЯ ПЕТРІВНА

(ініціали, прізвище)

ІВНА ГРИГОРЕНКО АНТОНІНА ВОЛОДИМИРІВНА

(ініціали, прізвище)

Продовження додатка А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "РЕСТОРАЦІЯ СЕРВІС"	за ЄДРПОУ	2022 01 01
Територія <u>Голосеевский р-н</u>	за КОАТУУ	41056070
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	8036100000
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля фарфором, скляним посудом і засобами для чищення</u>	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб <u>56</u>		46.44
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>		
Адреса, телефон <u>проспект ВАЛЕРІЯ ЛОБАНОВСЬКОГО, буд. 119, м. КИЇВ, 03039</u>		5011011

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	840,0	866,9
первісна вартість	1011	1 163,4	1 044,0
знос	1012	(323,4)	(177,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	840,0	866,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	20 951,9	22 176,7
у тому числі готова продукція	1103	20 950,1	22 164,8
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 484,1	6 278,5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	11,4	14,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	279,5	251,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	342,6	2 114,4
Усього за розділом II	1195	27 069,5	30 836,0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	27 909,5	31 702,9

Продовження додатка А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 416,2	11 739,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	9 417,2	11 740,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	100,7	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	16 956,7	14 200,1
розрахунками з бюджетом	1620	377,3	269,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	260,1	220,7
розрахунками зі страхування	1625	-	1,1
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 057,6	5 492,2
Усього за розділом III	1695	18 492,3	19 962,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	27 909,5	31 702,9

2. Звіт про фінансові результати за Рік 2021 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	50 836,6	64 227,6
Інші операційні доходи	2120	22,1	284,8
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	50 858,7	64 512,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(36 707,2)	(45 436,1)
Інші операційні витрати	2180	(11 260,2)	(14 516,1)
Інші витрати	2270	(58,6)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(48 026,0)	(59 952,2)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	2 832,7	4 560,2
Податок на прибуток	2300	(509,9)	(820,8)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	2 322,8	3 739,4

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

(підпис)

(підпис)

ЕП МАРЧЕНКО
ВІКТОРІЯ
ПЕТРІВНА
ГРИГОРЕНКО
АНТОНІНА
МАРЧЕНКО ВІКТОРІЯ ПЕТРІВНА

ВОЛОДИМИРІВНА (ініціали, прізвище)

А ГРИГОРЕНКО АНТОНІНА ВОЛОДИМИРІВНА

(ініціали, прізвище)

Ректорові Національно ТУ
«Дніпровська політехніка»
проф. Олександр АЗІУКОВСЬКОМУ

ЛИСТ-ЗАМОВЛЕННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

Просимо Вас надати можливість студентці групи 072-18-1 Фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Ангеліні МАНУКЯН виконати кваліфікаційну роботу бакалавра на тему: «Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс»)».

Тема роботи є актуальною для даного підприємства, оскільки завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми підприємства і можуть бути використані з метою підвищення результативності та ефективності його діяльності.

Фінансово-економічна інформація, передана для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію внутрішнього «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Директор
ТОВ «Ресторація сервіс»

Марченко В.П.

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
фінансово-економічного факультету
Навчально-наукового Інституту економіки
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему «Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства
(на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс»)»
Ангеліни МАНУКЯН

Кваліфікаційна робота присвячена аналізу фінансової стійкості та платоспроможності підприємства та теоретичному обґрунтуванню найбільш ефективного методичного підходу щодо його планування.

У роботі розкриті теоретичні основи поняття фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, досліджено методичні підходи оцінки фінансової стійкості підприємства, розглянуто вплив форс-мажорних обставин та факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на фінансову стійкість та платоспроможність.

Проведено аналіз показників, що визначають фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, їх планування та запропоновано шляхи їх підвищення.

Отримані в кваліфікаційній роботі результати носять реальний характер та можуть бути використані ТОВ «Ресторація сервіс» в розробці рекомендацій щодо покращення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Слід зазначити, що кваліфікаційна робота виконана в повному обсязі, зміст відповідає тематиці роботи, тому заслуговує оцінки «відмінно».

Директор
ТОВ «Ресторація сервіс»

Марченко В.П.

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студентки групи 072-18-1

Манукян Ангеліни Гегелівни

«Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс»)», представленої для присвоєння ступеня бакалавр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. **Мета кваліфікаційної роботи** – аналіз фінансової стійкості та платоспроможності підприємства на прикладі ТОВ «Ресторації сервіс» та теоретичне обґрунтування найбільш ефективного методичного підходу щодо його планування.

2. **Обрана тема актуальна** у зв'язку з тим, що платоспроможність та фінансова стійкість підприємств вважаються одними з найважливіших умов його діяльності, а їх стабільність визначає реальні фінансові можливості підприємств, здатність фінансувати свою діяльність, своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання.

3. **Зв'язок теми роботи з об'єктом діяльності бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».** Тема кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа і страхування»

4. **Задачі кваліфікаційної роботи** містять елементи аналізу, що відповідають вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.

5. **Автором досліджено** методичні підходи до оцінки показників фінансової стійкості та платоспроможності та запропоновано шляхи їх підвищення на прикладі ТОВ «Ресторація Сервіс». Студентка критично дослідила теоретичні питання, поставлені в роботі, провела всесторонній аналіз фінансових результатів діяльності ТОВ «Ресторація Сервіс», виявила причини кризового стану та, на цій основі, запропонувала шляхи підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

6. **Робота з керівником.** Студентка Манукян А.Г. своєчасно виконувала кваліфікаційну роботу у відповідності із встановленим графіком.

7. **Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.** Ступіть самостійності виконання кваліфікаційної роботи – високий.

8. **Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи, є логічно структурованою.

9. **Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано у відповідності зі стандартами ЄСКД.

10. **Робота Манукян А.Г. виконана на замовлення підприємства та отримала відмінну оцінку його керівництва.**

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Манукян А.Г. рекомендується до захисту з оцінкою 95 балів.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи
к.е.н., доц.

Д.С. Букреєва

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

**77 студентська науково-технічна конференція
«Тиждень студентської науки 2022»**

16 – 20 травня

ЗБІРНИК ПРАЦЬ

**Дніпро
2022**

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

НТУ «Дніпровська політехніка»

Манукян А.Г.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Букреєва Д.С.

У сучасних економічних умовах суб'єкти господарювання самостійно планують і здійснюють фінансово-економічну діяльність. При цьому найбільша увага приділяють забезпеченню і прогнозуванню можливостей економічного зростання, що є неможливим без визначення таких базових характеристик, як платоспроможність або фінансова стійкість. Тому дослідження питання підвищення фінансової стійкості є актуальним, оскільки в даний час головною проблемою ефективного функціонування підприємств є зниження рівня їх фінансової стійкості.

Фінансова стійкість – одна з найважливіших характеристик оцінки фінансового стану підприємства, яка визначає ефективне фінансове управління підприємством.

Основними ознаками фінансової стійкості є:

- забезпеченість підприємства стабільними джерелами фінансування;
- забезпечення оптимальної структури капіталу (активів);
- ефективне формування розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства;
- перевищення доходів над витратами та забезпечення вільного маневрування грошових коштів;
- забезпечення необхідного рівня платоспроможності підприємства;
- забезпечення високого рівня рентабельності підприємства;
- безперервність виробничо-збутової діяльності підприємства;
- мінімальний підприємницький ризик.

Якщо підприємство фінансово стійке, платоспроможне, то воно має ряд переваг перед іншими підприємствами того ж профілю щодо отримання кредитів, залучення інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Чим вище стійкість підприємства, тим більше воно незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик опинитися на межі банкрутства.

Варто зазначити, що кризові явища становлять загрозу фінансовій стійкості підприємств. Пропонуємо розглядати два типи криз: закономірні (в умовах циклічного розвитку економіки їх виникнення закономірно) та форс-мажорні (форс-мажор – це надзвичайні та невідворотні обставини за даних умов провадження діяльності, о об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань [1]).

Класичні методи прогнозування та управління кризовими явищами можуть бути застосовані лише для криз, які закономірні та передбачувані, тоді необхідність їх виявлення і своєчасне вживання заходів з управління кризовими явищами дозволяє уникнути великих помилок в оцінці можливих альтернатив ринкової динаміки, поведінки конкурентів і партнерів на внутрішньому і

СЕКЦІЯ - ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ У ПРОМИСЛОВОСТІ

зовнішніх ринках, та, як результат, призводить до зниження фінансового ризику.

Фінансовий ризик (зниження фінансової стійкості) – це імовірність виникнення несприятливих фінансових наслідків у формі втрати доходу або капіталу в ситуації невизначеності умов здійснення його фінансової діяльності.

Для того, аби розробити ефективні методи підвищення фінансової стійкості, було сформовано основні причин виникнення ризиків [2]:

- встановлення помилкової цілі, невизначеність ситуації; можливість відхилень в процесі реалізації рішень від цілей, які передбачені проектом, внаслідок внутрішнього та зовнішнього впливу;

- ймовірність досягнення помилкового результату;

- можливість виникнення несприятливих наслідків у ході реалізації бізнес-проекту;

- очікування небезпеки, невдачі;

- обмеженість ресурсів;

- зіткнення інтересів учасників складання бізнес-плану та виконавців;

- недостатність кваліфікації персоналу, схильність до суб'єктивізму;

- протидія партнерів;

- обов'язковість вибору при прийнятті рішень;

- низька якість продукції, робіт, послуг тощо;

- форс-мажорні обставини.

Тому, процес управління фінансовою стійкістю - це сукупність циклічних дій, пов'язаних з виявленням факторів, що впливають на фінансову стійкість, з пошуком і організацією виконання прийнятих фінансових рішень.

Вважаємо, що стратегічне управління фінансовою стійкістю повинно враховувати не тільки цілі фінансового менеджменту та тип фінансової політики, а й вид фінансової стійкості, який характерний для підприємства на даний момент часу.

Лише фінансово стійке підприємство може вчасно впровадити нові технології, оновити свої фонди, інвестувати кошти у певні проекти, розраховатися з кредитами. Підвищення фінансової стійкості - це запорука успіху підприємства.

Враховуючи зазначене, нами було розроблено механізм підвищення фінансової стійкості підприємства (рис. 1), який враховує тип фінансової політики підприємства та поточний вид його фінансової стійкості [3].

Таким чином, для підвищення фінансової стійкості підприємству необхідно вишукувати резерви по збільшенню темпів нагромадження власних джерел, забезпеченню матеріальних оборотних засобів власними джерелами. Крім того, необхідно знаходити найбільш оптимальне співвідношення фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати по його розширенню та оновленню.

СЕКЦІЯ - ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ У ПРОМИСЛОВОСТІ

Тип фінансової політики (основні характеристики)		Загрози фінансової стійкості	Цільова фінансова стійкість	Заходи щодо досягнення цільової фінансової стійкості
Консервативний	мінімальний рівень позикових ресурсів	зниження конкурентоспроможності та рентабельності через недостатній обсяг інвестицій	Абсолютна фінансова стійкість	використання значного запасу фінансової міцності
	середній рівень рентабельності продажів			просування продукції на основі її порівняно низької ціни через відсутність у собівартості відсотків по обслуговуванню боргу
	низькі темпи зростання продажів та бізнесу			
Помірний	оптимальний рівень співвідношення позикового та власного капіталу	зростання імовірності втрати фінансової стійкості під час різких змін зовнішніх факторів	Нормальна фінансова стійкість	оптимізація заборгованості у бік зростання довгострокових позикових ресурсів
	середній рівень рентабельності продажів			можливості просування продукції на зовнішньому ринку
	середні темпи зростання продажів та бізнесу			формування фінансових резервів
Агресивний	надлишок позикових ресурсів	достатньо високий ризик банкрутства при негативному впливі як внутрішніх, так і зовнішніх факторів	Нормальна фінансова стійкість	значний обсяг інвестиційних ресурсів на впровадження інноваційних технологій
	високий рівень рентабельності продажів			стійкий бренд підприємства
	високі темпи зростання продажів та бізнесу			жорстка кредитна політика
				реструктуризація заборгованості

Рис. 1 Заходи підвищення фінансової стійкості із врахуванням типу фінансової політики підприємства

Перелік посилань

1. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

2. Сутність та причини виникнення ризику [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://student.zoomru.ru/finmen/sutnst-ta-prichini-viniknennya-riziku/26559.200771.s1.html>

3. Буткевич Х. Шляхи підвищення фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] - / Х. Буткевич // Науковий клуб. – 2017. – Режим доступу: publ/2016_06_1_kampodilsk/sekcija_section_3_2016_06_1/shljakhi_pidvishhennja_finansovoji_stijkosti_pidpriemstva/126-1-0-1919

Манукян А.Г. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	484
Марнопольська А.О. СУТНІСТЬ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЛІКВІДНІСТЬ БАНКУ	487
Мельник В.В. ЗАСАДИ СИСТЕМОГО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	490
Міщенко Д.П. ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РІШЕНЬ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	493
Московченко К.Е. КЛАСИФІКАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ АУТСОРСИНГОВИХ РІШЕНЬ ПІДПРИЄМСТВА	496
Олександрова О.О. ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ПРИ УПРАВЛІННІ МАЛИМ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	498
Панібог Д.Ю. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ	501
Путько А.О. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	503
Ромащенко К.Я. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	506
Сахно Н.О. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ	509
Сахно Н.О. БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ЯВИЩ	512
Сачук А.С. ПРО ДЕЯКІ СУЧАСНІ ІТ-ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	515
Свайкіна К.О. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ	518

ДОВІДКА

Видана Манукян Ангеліні Гегелівні, студентці групи 072-18-1 про перевірку на плагіат кваліфікаційної роботи на тему «Планування фінансової сталості та платоспроможності підприємства (на прикладі ТОВ «Ресторація сервіс»)».

Унікальність тексту **72,9%**